

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ
БАЊАЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ
О РАДУ РЕПУБЛИЧКЕ УПРАВЕ
ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ У 2012. ГОДИНИ

Бања Лука, март 2013. године

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ПОСЛОВНИ ПРОЦЕСИ	7
2.1. Кадровски ресурси	7
2.2. Информатизација и стандардизација пословних процеса	7
2.3. Међународна сарадња	8
2.4. Буџет Инспектората	9
3. ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА И ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКЦИЈА	11
3.1. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНУ	11
3.2. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА	14
3.3. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА.....	18
3.4. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА	21
3.5. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА	24
3.6. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА	27
3.7. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА.....	30
3.8. САОБРАЋАЈНА ИНСПЕКЦИЈА	34
3.9. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА.....	37
3.10. ИНСПЕКЦИЈА РАДА	41
3.11. ЗДРАВСТВЕНА ИНСПЕКЦИЈА	44
3.12. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА.....	47
3.13. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА.....	49
4. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ	53

1. УВОД

У саставу Републичке управе за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) дјелује 13 инспекција, у којима је запослено 229 инспектора (преко 30 инспекцијских звања), који врше инспекцијски надзор над примјеном око 150 закона и 700 подзаконских аката.

У 2012. години инспекције Инспектората су у унутрашњем инспекцијском надзору извршиле укупно 26.923 инспекцијске контроле, што је за око 300 контрола више у односу на претходну годину. Удио контрола са неправилностима у 2012. години (29,9%) на нивоу Инспектората је нешто мањи, дакле повољнији, у односу на 2011. годину (31,1%).

Треба напоменути да је у 2012. години од укупног броја извршених контрола, 19% ванредних контрола, односно контрола на основу захтјева других органа и организација, правних и физичких лица, док је у 2011. години тај проценат износио 12%. Међутим, повећан број ванредних контрола захтјева већу ангажованост инспектора и самим тим смањује могућност ефикаснијег планирања редовних контрола с циљем планског уређења појединих области инспекцијског надзора.

У 2012. години изречено је 6770 управних мјера (отклањање неправилности, одузимање робе, забрана обављања дјелатности, рушење објеката, уништавање и сл.) што је мање него у посматраном периоду 2011. године (6852), док је прекршајних мјера (прекршајних налога и захтјева за покретање прекршајног поступка) у 2012. години било 3450, а у 2011. години 4143.

Инспектори су субјекте контроле, код којих су констатоване теже неправилности, санкционисали путем прекршајних налога у укупном износу од 3.288.978 КМ.

У спољнотрговинском надзору инспекције Инспектората (тржишна, фитосанитарна, здравствена и инспекција за храну) су вршиле контроле робе по свима захтјевима увозника. У спољнотрговинском надзору је извршено укупно **112.024 прегледа**, а од тога броја у 0,09% случајева су констатоване одређене неправилности за које су инспектори, у циљу њиховог отклањања, предузели одговарајуће мјере.

Током 2012. године је, у односу на раније извјештајне периоде, смањен број инспекцијских контрола у спољнотрговинском надзору. До смањења броја контрола је дошло услед измјене Обједињеног списка роба које подлијежу контроли надлежних инспекцијских органа Управе за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине (редукован број врста роба које подлијежу фитосанитарном инспекцијском надзору), примјене нових законских и подзаконских прописа којима је регулисана област заштита биља и биљних производа, што је у финансијском смислу за **927,869 КМ** мање у односу на претходни период.

По основу наплаћених такса и накнада у спољнотрговинском промету у буџет Републике Српске у 2012. години је уплаћено **5.401.881 КМ**.

Извјештаји рада, односно извршење Плана рада у 2012. години, за сваки сектор (инспекцију), наведени су појединачно у поглављу 3 (три), у којем су исказани: унутрашњи инспекцијски надзор, спољнотрговински инспекцијски надзор, број уредних у односу на укупан број инспекцијских контрола, ефекти предузетих мјера, упоредна анализа, рад инспекција у јединицама локалне самоуправе, закључне напомене и др., а збирна квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера у 2012. години исказана је у сљедећој табели:

**Квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера
за период I – XII 2012. године на дан 21.01.2013. године**

Р. бр.	Инспекције и инспекцијске области	Контроле							Управне мјере							Прекршајне мјере		Кривичне пријаве
		Извршене			Неуредне				Отклањање неправилности	Одузимање	Забрана	Рушење/уклањање	Уништавање	Захтјев/иницијатива	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	
		Извршење контроле	Контрола извршења	Укупно	Неуредна контрола	Неуредна контрола извршења рјешења	Укупно	% неуредности										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	21	25	28
I	Инспекција за храну	52,425	293	52,718	386	13	399	1	317		33		23		373	131	11	
A	Спољнотрговински надзор	51,933	69	52,002	67		67	0	41		11		15		67		10	
B	Унутрашњи надзор	492	224	716	319	13	332	46	276		22		8		306	131	1	
II	Тржишна инспекција	41,834	1,134	42,968	1,800	17	1,817	4	911	34	305				1,250	1,428	12	
A	Спољнотрговински надзор	36,316		36,316														
B	Унутрашњи надзор	5,518	1,134	6,652	1,800	17	1,817	27	911	34	305				1,250	1,428	12	
III	Пољопривредна инспекција	10,032	98	10,130	133	3	136	1	109	1	20				130	17		
A	Спољнотрговински надзор	9,268		9,268	3		3	0			3				3			
B	Унутрашњи надзор	764	98	862	130	3	133	15	109	1	17				127	17		
IV	Шумарска инспекција	1,459	511	1,970	543	43	586	30	407	60	39			2	508	341	14	7
V	Ветеринарска инспекција	1,002	233	1,235	226	3	229	19	205		2		3		210	38	2	
VI	Водна инспекција	555	288	843	285	50	335	40	266		13	5			284	40		1
VII	Техничка инспекција	1,627	294	1,921	385	12	397	21	370		1				371	22	23	
VIII	Саобраћајна инспекција	1,051	346	1,397	429	25	454	32	166		132	22		15	335	335	26	1
IX	Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	753	288	1,041	274	29	303	29	228		35	4			267	57		
X	Инспекција рада	4,855	1,891	6,746	2,004	90	2,094	31	1,779		25				1,804	764	82	4
XI	Здравствена инспекција	15,278	387	15,665	421	6	427	3	360	1	41		12		414	48		
A	Спољнотрговински надзор	14,430	8	14,438	20		20	0	8		2		10		20			
B	Унутрашњи надзор	848	379	1,227	401	6	407	33	352	1	39		2		394	48		
XII	Просвјетна инспекција	787	366	1,153	399	9	408	35	393						393	23		7
XIII	Инспекција за заштиту од пожара	729	431	1,160	549	13	562	48	491		30				521	36		
XVI	Укупно	132,387	6,560	138,947	7,834	313	8,147	6	6,002	96	676	31	38	17	6,860	3,280	170	20
A	Спољнотрговински надзор	111,947	77	112,024	90		90	0	49		16		25		90		10	
B	Унутрашњи надзор	20,440	6,483	26,923	7,744	313	8,057	30	5,953	96	660	31	13	17	6,770	3,280	160	20

Половином 2012. године Народна скупштина Републике Српске усвојила је Закон о измјенама и допунама Закона о инспекцијама у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 109/12) који је ступио је на снагу у мјесецу августу.

У процесу доношења Закона спроведена је јавна расправа, а значајније примједбе и сугестије које су изношене током расправа су се односиле на потребу преузимања потпуне одговорности над комплетним инспекцијским надзором. Наиме, Инспекторат **нема овлаштења другостепеног одлучивања** јер управни надзор над законитошћу аката (који укључује и другостепени поступак) обављају ресорна министарства. Инспекторат у одређеној мјери обавља управни надзор над радом инспектора јединица локалне самоуправе, али **нема могућности да утиче на планирање рада инспектора у јединицама локалне самоуправе**, што често доводи до преклапања инспекцијских контрола. Отклањањем наведених недостатака у великој мјери би се побољшао рад инспектора Инспектората, као и инспектора у јединицама локалне самоуправе.

Опширније **Информације о раду и ефектима рада инспекција**, главни инспектори су доставили ресорним министарствима, а на основу којих је могуће вршити детаљније анализе активности и резултата рада у посматраном извјештајном периоду.

Извјештај о предузетим прекршајним мјерама и исходима судских поступака у периоду од 1.1.2012. године до 31.12.2012. године, на дан 21.01.2013. године

У сљедећим табеларним приказима су дати подаци из Инспекцијског информационог система и Регистра новчаних казни:

Извјештај о предузетим прекршајним мјерама

Инспекција/област надзора	Прекршајни налог				Износ изречене казне				Прекршајна пријава			
	ПН - правно лице	ПН - одговорно лице	ПН - физичко лице	Укупно	Износ ПН - правно лице	Износ ПН - одговорно лице	Износ ПН - физичко лице	Укупно	ПП - правно лице	ПП - одговорно лице	ПП - физичко лице	Укупно
Тржишна инспекција	219	224	985	1,428	366,849	108,750	480,147	955,746	4	4	4	12
Пољопривредна инспекција	6	7	4	17	38,700	7,402	5,300	51,402				
Шумарска инспекција	133	135	73	341	413,690	75,360	31,027	520,077	4	4	6	14
Ветеринарска инспекција	7	8	23	38	50,000	7,500	36,500	94,000			2	2
Водна инспекција	16	17	7	40	76,000	14,500	24,999	115,499				
Техничка инспекција	10	12		22	39,080	12,580		51,660	11	12		23
Саобраћајна инспекција	118	106	111	335	89,640	17,130	23,920	130,690	14	11	1	26
Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	28	27	2	57	58,600	13,110	700	72,410				
Инспекција рада	252	257	255	764	452,180	70,415	461,090	983,685	40	29	13	82
Здравствена инспекција	17	17	14	48	72,050	16,050	7,899	95,999				
Просвјетна инспекција	11	12		23	20,000	6,200		26,200				
Инспекција за заштиту од пожара	8	17	11	36	8,150	4,220	2,200	14,570				
Инспекција за храну	23	23	85	131	78,490	13,390	85,160	177,040			1	1
ИНСПЕКТОРАТ	848	862	1,570	3,280	1,763,429	366,607	1,158,942	3,288,978	73	60	27	160

Исходи судских поступака

Инспекција/област надзора	Судски поступак									
	Исход судског поступка					Износ изречене казне суда				
	Условна пресуда	Ослобађајућа пресуда	Обустављен поступак	Изречена новчана казна	Изречен укор	Укупно	Износ казне - правно лице	Износ казне - одговорно лице	Износ казне - физичко лице	Укупно
Тржишна инспекција	159	5	10	71		245	46,503	47,630	208,450	302,583
Пољопривредна инспекција	4			3		7		3,600		3,600
Шумарска инспекција	65	9	20	67	3	164	191,180	38,180	100	229,460
Ветеринарска инспекција	4	1		5		10	2,000	500	2,430	4,930
Водна инспекција	18	3		7	1	29	12,000	6,500		18,500
Техничка инспекција	19		1	10		30	41,799	12,599		54,398
Саобраћајна инспекција	24	1	4	24		53	33,550	5,200	21,000	59,750
Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	7	2		6		15	4,000	2,100		6,100
Инспекција рада	160	10	12	136	1	319	453,404	50,705	24,350	528,459
Здравствена инспекција	4	1		6		11	11,500	1,000		12,500
Просвјетна инспекција	6	2	1	5	1	15	8,000	16,700		24,700
Инспекција за заштиту од пожара	6	1	1	7		15	1,350	750	610	2,710
Инспекција за храну	4			4		8	500	2,370	2,000	4,870
ИНСПЕКТОРАТ	480	35	49	351	6	921	805,786	187,834	258,940	1,252,560

У извјештајном периоду је издано **3280** прекршајних налога у вриједности од 3.288.978 КМ. Од наведеног броја, плаћено је **1465** прекршајних налога (45%), чија је вриједност **894.650 КМ**. Статус „прекорачен рок за плаћање“ има 709 прекршајних налога, чија је вриједност **714.677 КМ** (22 %).

Од укупног броја прекршајних налога, за 867 је затражено судско одлучивање (26%), чија вриједност износи 1.429.561 КМ. У извјештајном периоду је окончан **921** судски поступак по прекршајним налозима и захтјевима за покретање прекршајних поступака, од чега је највећи проценат изречених условних казни (52%), док је изречених новчаних казни око 40%, што у финансијском смислу чини износ од 1.252.560 КМ, а коју наплативост овај орган не може приказати јер не води евиденцију о наплативости новчаних казни које су изречене судским одлукама. Сходно одредбама Закона о прекршајима Републике Српске, судови прате извршење новчаних казни и других мјера изречених рјешењем о прекршају.

Преостали исходи судских поступака се односе на доношење ослобађајуће одлуке, обустављање поступка и изрицање укора.

У већини случајева за које је затражено судско одлучивање окривљеним лицима су изрицане условне осуде, и то повратницима у чињењу прекршаја, што свакако не доприноси постизању сврхе кажњавања, како специјалне, тако ни генералне превенције. Устаљена је пракса да се окривљеним лицима, која затраже судско одлучивање, након спроведеног усменог претреса, условљавају изречене новчане казне, а суд их обавезује само на сношење трошкова прекршајног поступка. Овакве одлуке се доносе без обзира што су окривљени и раније условно кажњавани (понекад и за истоврсан прекршај), а да се при том не врши опозивање раније изречених условних осуда, иако су нови прекршаји извршени у оквиру остављеног времена провјеравања. Наведене одлуке се често правдају чињеницом да су прописане новчане казне веома високе, што свакако треба узети у обзир приликом измјена и допуна прописа који садрже поглавља о казним одредбама, а све у свху стварног постизања кажњавања, како циљева специјалне, тако и циљева генералне превенције.

2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ПОСЛОВНИ ПРОЦЕСИ

Унутрашња организациона структура Инспектората у 2012. години претрпила је одређене измјене доношењем новог Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске („Службени Гласник Републике Српске“, број: 24/12).

Од 01.01.2012. године са радом је почела инспекција за храну која је од инспекција које су раније контролисале област хране, преузела послове инспекцијског надзора који се односе на храну у спољнотрговинском и унутрашњем надзору, надзор над санитарно – хигијенским стањем објеката у којима се врши производња и промет хране и у другим управним подручјима.

Инспектори су смјештени у подручним одјељењима Инспектората, а на 14 граничних прелаза/царинских испостава у Републици Срској за потребе вршења спољнотрговинског инспекцијског надзора присутни су тржишни, фитосанитарни, здравствени и инспектори за храну.

2.1. Кадровски ресурси

Инспекторат ће и у наредном периоду настојати да појача кадровску структуру овог органа.

Недовољан број инспектора је нарочито изражен у техничкој, пољопривредној, просвјетној и здравственој инспекцији.

Неопходно је споменути потребе за рударским инспекторима у сектору техничке инспекције. У протеклој години није вршена попуна инспектора из области рударства, термоенергетике и контроле квалитета нафте и гаса.

У Подручним одјељењима у Приједору и Источном Сарајеву недостаје одређени број републичких пољопривредних инспектора, који су неопходни за нормално обављање инспекцијског надзора у овим Одјељењима.

У просвјетној инспекцији посебан проблем представља недостатак инспектора за културу и спорт, а у здравственој инспекцији, у области социјалне заштите, ни у 2012. години није извршен пријем инспектора из наведене области.

Најзначајније обуке и семинари одржани у Тренинг центру Инспектората, којима су присуствовали инспектори/ службеници Инспектората и остали учесници током 2012. године, биле су сљедеће:

- Нацрт закона о професионалној рехабилитацији,
- Радионица за мед,
- Обука за царинике и фитосанитарне инспекторе,
- План праћења резидуа,
- Заштита шума на подручју РС,
- Мирно рјешавање радних спорова,
- Нацрт закона о спречавању злостављања на раду.

2.2. Информатизација и стандардизација пословних процеса

Током претходних година Инспекторат је извршио у значајној мјери информатизацију и стандардизацију пословних процеса (путем Инспекцијског информационог система) у циљу бољег планирања и организовања ресурса, ефективнијег и ефикаснијег рада инспектора и осталих службеника, те праћења и анализе резултата њиховог рада. Постоји значајна потреба за коришћењем одређених података о субјектима и објектима инспекцијског надзора, који су у власништву других институција, а истовремено подаци о инспекцијским контролама су као

„повратна информација“ интересантни за друге институције. Међусобна размјена података је од значаја за читав систем јавне управе у чему би требао постојати стратешки приступ, те радити на сређивању података и успостављању неопходних електронских регистара. Инспекторат је започео са активностима електронског повезивања са неколико институција Републике Српске (Министарство унутрашњих послова, Министарство саобраћаја и веза, Министарство здравља и социјалне заштите, Пореска управа, Завод за статистику).

У склопу повезивања одјељења за инспекцијске послове у градовима/општинама са Инспекторатом, ради употребе јединственог Инспекцијског информационог система и Регистра новчаних казни и прекршајне евиденције, у претходном периоду обављено је електронско повезивање 35 градских/општинских одјељења за инспекцијске послове од око 50 градова/општина које имају запослене инспекторе (повезано око 70% јединица локалне самоуправе са Инспекторатом). Реализација наведених активности са преосталим јединицама локалне самоуправе ће се спровести у наредном периоду.

Функционисање Центра за пријаве и притужбе Инспектората, веб странице и Регистра инспекцијских провјера свакако утиче на отвореност Инспектората и транспарентност у раду.

У 2012. години Инспекторат је пласирао 512 изјава за медије, од чега је путем Српске новинске агенције пласирано 21 саопштење за јавност. Сви захтјеви за приступ информацијама упућени од стране медија обрађени су и реализовани у законски прописаним роковима. Инспекторату су у 2012. години упућена и 92 захтјева за приступ информацијама од стране других физичких и правних лица, који су такође ријешени у законски прописаним роковима.

2.3. Међународна сарадња

У области међународне сарадње најзначајније је истаћи припремне активности у вези са учествовањем Инспектората у пројекту Свјетске банке ICIS. Пројекат финансира Шведска агенција за међународни развој (SIDA), а администратор/носилац пројекта је Међународна банка за обнову и развој (WB IBRD). Циљеви Пројекта су: смањење административних баријера пословања, успостављање размјене података између релевантних институција у Републици Српској и Босни и Херцеговини, јачање капацитета инспекција и поједностављивање процедура за оснивање и гашење предузећа. Вриједност финансијских средстава намијењених за Републику Српску износи 1.500.000 америчких долара (USD), умањених за износ до 50.000 USD за активности Пројекта у Брчко Дистрикту, што износи 40% од 3.750.000 USD укупног износа за БиХ. Одлуком Владе РС је предвиђено да Агенција за информационо друштво и Сектор за информационе технологије Генералног секретаријата Владе воде прву компоненту Пројекта тј. Информациони систем за интероперабилност, а Инспекторат другу компоненту Пројекта која предвиђа даље јачање капацитета инспекцијског система и инспектора увођењем система континуиране обуке инспектора, стандарда и методологија инспекцијског надзора, системског приступа у размјени података, боље функционалне повезаности са одјељењима за инспекцијске послове у јединицама локалних самоуправа, те боље повезаности са приватним сектором и грађанима. Предвиђено вријеме трајања пројекта је 3 године.

Од осталих активности у области међународне сарадње треба издвојити:

- учествовање представника Инспектората на Петом међурегионалном симпозијуму о спровођењу права интелектуалног власништва, који је одржан у Кишињеву, Молдавија 23. и 24. октобра 2012. године;

-учествовање представника Инспектората на Међународној конференцији о контроли дувана у БиХ, коју је организовало Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине у Сарајеву 05.и 06.11.2012. године,

-учествовању представника Инспектората на четвртој конференцији Регионалног савеза инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине, која је одржана 20. и 21. новембра 2012. године у Бакуу, Азербејџан;

-учествовање представника Инспектората на радионици о размјени података о акциденталним ситуацијама од ширег значаја, коју је организовала Свјетска здравствена организација у Сарајеву 28.и 29. новембра 2012. године,

-учествовање представника Инспектората на радионици о заштити права интелектуалне својине, коју је организовала Регионална школа за јавну управу (RESPA) у Даниловграду, од 20. до 22. новембра 2012. године.

2.4. Буџет Инспектората

Р/Б	Назив	Одобрени буџет 2012.		Реализовани буџет 2012. године	Процент реализације буџета
		Буџет по Одлуци о усвајању Ребаланса буџета за 2012. годину	Додатна средства по Рјешењу о реалокацији средстава, број 04/1-012-2-221/13 од 30.01.2013. и 04/1-012-2-321/13 од 21.02.2013.		
1	2	3	4	5	6=5/(3+4)
	Просјечан број запослених	317			
1	Расходи за лична примања	9.335.000	52.740	9.387.736	100
1.1	Расходи за бруто плате	9.092.000	51.800	9.148.959	100
1.2	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених	243.000	940	238.777	98
2	Расходи по основу коришћења роба и услуга	1.041.700	150.455	1.192.102	100
2.1	Расходи по основу закупа	143.000	16.960	159.960	100
2.2	Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга	339.000	63.806	405.805	101
2.3	Расходи за режијски материјал	68.000		65.492	96
2.4	Расходи за текуће одржавање	105.700	449	94.048	89
2.5	Расходи по основу путовања и смјештаја	240.000	36.152	260.731	94
2.6	Расходи за стручне услуге	80.000	30.340	137.440	125
2.7	Остали непоменути расходи	66.000	2.748	68.625	100
3	Издаци за непроизведену сталну имовину	4.000		3.942	99
3.1	Издаци за набавку постројења и опреме	4.000		3.942	99
4	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	3.300		2.483	75
4.1	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	3.300		2.483	75
	УКУПНО	10.384.000	203.195	10.586.263	100

Иницијални одобрени буџет Инспектората по Одлуци о усвајању Буџета Републике Српске за 2012. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 3/12) је износио 10.403.000 КМ. По Одлуци о усвајању Ребаланса буџета Републике Српске за 2012. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 84/12) буџет Инспектората је смањен за 19.000 КМ и износио је 10.384.000 КМ, док је Приједлог Ребаланса буџета од стране Инспектората износио 10.771.428 КМ.

Усвајањем Ребаланса буџета Републике Српске за 2012. годину постало је јасно да су одобрена средства недовољна за покриће издатака у 2012. години. У Инспекторату је актом, број 24.013/055-5-1/12 од 22.11.2012. године, обустављено у цијелости текуће одржавање моторних возила, рачунарске и комуникационе опреме, набавка канцеларијског и осталог материјала и стварање трошкова службених путовања у земљи и иностранству и свим руководиоцима је наложено да предузму мјере штедње и на осталим врстама издатака, те да упознају запослене о мјерама штедње. Процијењени номинални износ уштеда по предузетим мјерама обуставе снабдијевања за поједине робе и услуге, те мјерама штедње и на осталим буџетским позицијама, износи преко 130.000 КМ.

Реализација буџета 2012. године износи 10.586.263 КМ, што је за 203.195 КМ више од одобрених средстава за 2012. годину. Недостајућа средства су обезбјеђена Рјешењем Владе Републике Српске о реалокацији средстава између буџетских корисника, број 04/1-012-2-221/13 од 30.01.2013. године, на Расходима за лична примања износ од 52.740 КМ и Рјешењем Владе Републике Српске о реалокацији средстава између буџетских корисника, број 04/1-012-2-321/13 од 21.02.2013. године, на Расходима по основу коришћења роба и услуга износ од 150.455 КМ.

Тренд пада учешћа буџета Инспектората у буџету Републике Српске, у условима раста републичког буџета с једне стране и броја запослених и убрзаног развоја Инспектората с друге стране, је евидентан и није добро рјешење због чињенице да се ради о институцији којој је основна активност повећање нивоа примјене прописа и легалности пословања пословних субјеката, а што квалитетно може обавити ако јој буду обезбијеђени кадровски и материјални ресурси. Посебно је важно напоменути да Инспекторат у великој мјери доприноси пуњењу републичког буџета преко издатих прекршајних налога, активности у спровођењу спољнотрговинског надзора, изреченим новчаним казнама у поступцима принудног извршења рјешења, одузимањем противправно стечене имовинске користи, као и индиректним мјерама као што је спречавање рада на црно и сл.

3. ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА И ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКЦИЈА

3.1. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНУ

Инспекција за храну почела је са радом 01.01.2012. године. Тренутно има 20 републичких инспектора, од тога 12 инспектора ради на царинским испоставама, док је 8 у унутрашњој контроли, те 39 инспектора за храну који раде на нивоу јединица локалне самоуправе.

Инспектори за храну су преузети из других инспекција Инспектората: здравствене, тржишне и ветеринарске инспекције, тако да су инспектори који раде у унутрашњој контроли одређено вријеме провели проучавајући материјалне прописе који регулишу област хране и упознавали се са листама провјера у информационом систему. Инспектори који раде у спољнотрговинском надзору и на локалном нивоу су наставили свој рад у континуитету.

У **спољнотрговинском надзору** су извршене 51.933 контроле хране, од тога је узето 3697 узорка хране на лабораторијску провјеру здравствене исправности (7,12% увезених пошиљки), при чему је 81 анализа била неуредна. Суперанализом је потврђено 19 анализа, 10 анализа је демантовано, чекају се резултати за 9 пошиљки, а у 43 случаја суперанализа није тражена јер су увозници прихватили резултат прве анализе.

Инспекцијским прегледом, без узорковања је утврђена неисправност 6 пошиљки, што са 19 потврђених суперанализа и 43 прихваћене анализе чини укупно 68 неисправних пошиљки хране (0,13% прегледаних). Од 68 неисправних пошиљки хране, 12 пошиљки су враћене пошиљаоцу, 15 их је уништено, у 41 случају је наређено додатно декларисање. О утврђеним неправилностима у 5 случајева је обавјештена инспекција Федерације БиХ јер су складишта тих пошиљки у ФБиХ. Пет пошиљки су стављене у промет прије окончаног испитивања, због чега је против увозника и одговорног лица поднесен захтјев за покретање прекршајног поступка. Укупна количина хране стављена ван промета износи око 144 тоне, од тога је уништено око 57 тона, пошиљаоцу враћено око 47 тона, а након додатног декларисања у промет је стављено око 40 тона.

Неисправне пошиљке хране су се у навјећој мјери одлосиле на млијечне производе, поврће, сировине за производњу освјежавајућих пића, месне производе, кондиторске производе, зачине. Разлози неисправности су најчешће пропусти у декларисању производа, било да декларација није преведена, да недостаје или је непотпуна, затим микробиолошка неисправност, хемијска неисправност и промијењена сензорна својства.

Укупна количина сточне хране стављена ван промета износи око 85 тона од чега је 25 тона уништено, а пошиљаоцу враћено 60 тона.

Испитивање ГМО у храни у овом периоду није рађено. Агенција за безбједност хране је крајем 2010. године склопила уговор са референтном лабораторијом у Италији за евентуалне суперанализе узорака, а инспекцији сугерисала да инспектори прије почетка узорковања прођу додатну обуку. У мају 2012. године организована је обука за мањи број инспектора од стране Управе за заштиту здравља БиХ у Чапљини. У новембру 2012. године такође је организован семинар за мањи број инспектора од стране Агенције за безбједност хране у Мостару. Инспекторат је у октобру 2012. године од Савјета за ГМО при Агенцији за безбједност хране, тражио смјернице које врсте хране треба узорковати, из којих земаља, које количине узорака су потребне за анализу и којој лабораторији достављати узорке за суперанализу. Агенција за безбједност хране и Савјет за ГМО припремају брошуру која ће садржавати детаљна упутства за узимање, паковање и транспорт узорака до лабораторије, те попис одобрених генетски модификованих организама, чије се штампање и дистрибуција очекују ускоро.

По основу контрола увоза у буџет Републике Српске уплаћена је накнада у износу од 3.635,170 КМ.

У унутрашњем надзору извршено је укупно 716 контрола, од којих су 332 биле неуредне, што чини 46% од укупног броја контрола. Разлог овако високог процента неуредности лежи у чињеници да је у области здравствене исправности и квалитета хране објављен велики број прописа које субјекти из различитих разлога нису испоштовали, те чињеница да субјекти у јединицама локалне самоуправе без инспектора за храну занемарују прописане обавезе.

Највећи број неправилности утврђен је у објектима који се баве производњом пекарских производа. Извршено је 60 контрола од чега је 56 неуредних, односно 93%. У 53 случаја је наложено отклањање неправилности, док је у једном случају забрањена употреба сировина које се користе за производњу пекарских производа. Због лоших хигијенско-санитарних услова и коришћење неадекватних сировина за производњу пекарских производа издато је 20 прекршајних налога. По налогу ресорног министра инспекција за храну је извршила узорковање месних и млијечних прерађевина у малопродајним објектима из увоза и том приликом је 31 узорак достављен на лабораторијску провјеру здравствене исправности (19 узорака млијека и производа од млијека и 12 узорака производа од меса). Сви узети узорци су након лабораторијске провјере здравствене исправности оцијењени као здравствено исправни.

Од укупног броја предузетих управних мјера, 83% се односе на отклањање различитих недостатака, а око 9% на забране промета и уништавање хране. У промету је затечено и уништено око 374 килограма хране која је неприкладна за људску употребу.

Изречен је 131 прекршајни налог у износу од 177.040 КМ и поднесене су 4 захтјева за покретање прекршајног поступка. Најчешћи разлози забране промета и уништавања хране су стављање у промет хране којој је истекао декларисани рок употребе или ненавођење рока употребе, непостојање декларације на једном од језика у службеној употреби (декларација на страном језику), и промјена сензорних својстава хране. Такође је утврђено и нередовно испитивање сировина и готових производа, те необављање редовних санитарних прегледа лица која рукују са храном и лоши хигијенско-санитарни услови у објектима који се баве производњом и прометом хране. Републичка инспекција за храну је приликом контрола увозника хране провјеравала да ли се пошиљке хране из увоза од којих је узет узорак на лабораторијско испитивање стављају у промет прије добијања рјешења инспектора којим се одобрава стављање у промет истих на основу резултата испитивања, што није испоштовано у четири случаја.

Као резиме значајно је констатовати сљедеће:

Инспектори у свом раду често имају недоумице када су у питању материјални прописи који се односе на храну. Одређени број прописа постоји на нивоу Републике Српске и на нивоу БиХ. Нејасно је који пропис у том случају инспекција треба примјењивати, чак ни када на исти начин регулишу материју, а поготово ако су у колизији. Такав је случај са Законом о храни и Законом о ГМО. Према Закону о храни БиХ, Регистар субјеката који послују са храном води Агенција за храну, а према Закону о храни Републике Српске регистар води Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Овлашћивање лабораторија за анализе хране према БиХ закону врши Савјет министара, а према ентитетском Закону Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Закони из области хране немају разрађено поглавље које се односи на инспекцијски надзор (нису наведене мјере које инспектор може предузети).

Министарство је дало овлашћење за анализе и суперанализе хране појединим лабораторијама, а списак истих треба објавити у Службеном гласнику. Савјет министара није овластио ниједну лабораторију за вршење микробиолошких и хемијских анализа, овластио је само лабораторије за анализе ГМО. Такође постоји проблем немогућности вршења анализа домаћих лабораторија на поједине параметре због чега узорке треба транспортовати у другу државу што јако успорава инспекцијски поступак и поскупљује поступак узорковања.

Приликом контроле увоза хране инспекција се још увијек мора позивати на закон из бивше државе јер Закон о храни Републике Српске не регулише увоз, а државни Закон само прописује да увозник мора граничном инспектору поднијети захтјев за преглед пошиљке. Тим Законом није прописано да је услов за царињење одобрење инспектора, да пошиљку мора пратити документација о исправности, да је промет хране од које су узети узорци забрањен до добијања резултата анализе итд., што представља процедуралне сметње за рад инспектора.

Према Закону о ГМО Републике Српске забрањена је производња и промет, чак и транзит ГМО кроз Републику Српску, а према истом Закону који је донесен на нивоу БиХ може се дозволити производња и промет ГМО, али уз строге критеријуме, које такав производ мора проћи приликом регистрације. Оба закона о храни су мањкава у дијелу казних одредби јер доста обавеза нису кажњиве. Тако нпр. нема казне за неподношење захтјева за преглед хране приликом увоза, за неиспитивање хране путем овлашћене лабораторије, за приписивање љековитог својства храни, за рекламирање алкохолних пића и др.

На нивоу Републике Српске на основу Закона о храни, донесена су само четири подзаконска акта, а то су Правилник о општем декларисању хране, Правилник о условима хигијене у појединим објектима, Правилник о Централном регистру и Правилник о условима за испитне лабораторије.

Не постоји ни један подзаконски акт који регулише исправност, односно квалитет одређене групе хране, па су инспектори принуђени да се позивају на Закон о храни Републике Српске и подзаконске акте донесене на основу Закона о храни БиХ. Доста прописа о појединим групама хране донио је Савјет министара на основу Закона о храни БиХ. Ови прописи су уствари транспонирани директиве ЕУ, а неки од њих су због обимности анекса и начина писања јако компликовани.

Због свега тога је инспекторима потребна посебна едукација о примјени ових прописа.

Недостају подзаконски акти, водичи и смјернице о службеним контролама, хигијенском пакету, доброј произвођачкој и другим праксама, о слиједивости, обавјештавању и повлачењу неисправне хране са тржишта, о поступању у кризним ситуацијама, вишегодишњи план контрола. Недостатак финансијских средстава за спровођење мониторинга, односно подмирење трошкова испитивања хране, је велики проблем у раду и републичке и локалне инспекције.

Инспектори за храну у саставу органа локалне управе, у области производње и промета хране, са 39 инспектора обавили су 7526 контрола, од којих су 2187 односно 31.06% биле неуредне. Предузето је укупно 2804 управне мјере, од чега су у 12 случајева затворени субјекти контроле, изречено је 1148 различитих забрана и 1644 мјере о отклањању недостатака. Највећи број отклањања неправилности односи се на хигијенско-санитарне услове у објектима, обављање санитарних прегледа запослених, додатну едукацију о хигијени хране и испитивање хране путем овлашћених лабораторија. Издато је 198 прекршајних налога на износ од 134.900 КМ и поднесена 22 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Инспектори су доста времена провели утврђујући присуство неисправне хране и материјала који долазе у контакт са храном на основу обавјештења која су пристизала са европског RASFF-а и из других извора.

Наступањем топлијег периода, као и сваке године, интензивирани су контроле објеката у којима постоји висок ризик од тровања храном већег броја људи, као што су објекти брзе хране, експрес ресторани, ресторани у студентским и ђачким домовима, посластичарнице, роштиљнице и сл.

С обзиром на напријед наведено, неопходно је:

- ажурирати централни регистар субјеката који послују са храном и учинити је доступном инспекцијским органима у сваком моменту,
- објавити и стално ажурирати листу земаља са списком овлашћених лица за издавање сертификата за органску производњу хране, у складу са Законом о органској производњи хране,

- на основу процјене и анализе ризика везаних за храну давати смјернице инспекцијским органима,
- припремити вишегодишњи план службених контрола хране,
- у буџету Републике и јединица локалне самоуправе планирати много већа финансијска средства за подмирење трошкова мониторинга хране,
- сачинити План управљања у кризним ситуацијама повезаним са храном,
- успоставити инфраструктуру за брзу размјену података о неисправној храни,
- са Инспекторатом ФБиХ и ДБ склопити споразуме о међусобном обавјештавању и предузимању мјера код субјеката на својој територији,
- припремити потребне водиче и смјернице за субјекте који послују са храном, обављати континуирану едукацију инспекцијских органа и субјеката који послују са храном.

3.2. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА

У спољнотрговинском промету приоритет тржишне инспекције је био спречавање увоза производа неусаглашених са прописаном стандардима квалитета.

У унутрашњем промету приоритети су били сузбијање нелегалног рада, повећање нивоа заштите потрошача, промет безбиједних производа и већи ниво заштите права носиоца права интелектуалне својине.

У 2012. години у тржишној инспекцији су радила 52 инспектора. Одређени број инспектора, који у погледу стручне спреме испуњавају услове за инспектора за храну, из тржишне инспекције, је прешао у инспекцију за храну. Тринаест инспектора по овлашћењу су повремено радили и као инспектори рада, у акцијама контроле рада на црно. Три инспектора по овлашћењу су повремено радили и као технички инспектори за нафту и гас по прописаном Програму утврђивања усклађености квалитета течних нафтних горива, који је донесен од стране Министарства индустрије, енергетике и рударства, такође је потпомогнут и рад саобраћајне инспекције у контроли поштанског саобраћаја.

На локалном нивоу послове градских/општинских тржишних инспектора обављало је 87 инспектора у 48 јединица локалне самоуправе.

У **спољнотрговинском надзору** је извршено 36.316 контрола од чега се 32.986 односи на контроле квалитета непрехрамбених производа, а 3.330 на контроле моторних горива. Узорковање моторних горива је извршено према прописаном Програму утврђивања усклађености квалитета течних нафтних горива. Сви узорци моторних горива (64) били су уредни. Потребно је нагласити да се код непрехрамбених производа у правилу врши административна контрола (преглед документа и органолептички преглед пошиљке), јер не постоје акредитоване/овлаштене лабораторије за анализу поменутих производа. По основу контрола увоза непрехрамбених производа и течних нафтних горива, у буџет Републике Српске уплаћено је 726,320 КМ.

У **унутрашњем инспекцијском надзору** од укупног броја контрола (6652) 27 % је неуредних контрола. Инспектори су предузели 1.250 управних и 1.440 прекршајних мјера.

Од 1.250 предузетих управних мјера било је 911 отклањања неправилности, 34 одузимања робе намијењене промету и пружању услуга без документације о поријеклу и 305 забрана обављања дјелатности, забрана промета робе која није била декларисана у складу са прописима, није посједовала гарантне листове, техничка упутства, због истеклог рока трајања и забрану употребе мјерила јер иста нису верификована од стране надлежне институције.

Изречено је 1.440 прекршајних мјера од чега 1.428 прекршајних налога на износ од 955.746 КМ и поднијето 12 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Приоритети рада у области **трговине** били су провјера одобрења за рад, минимално-техничких услова, са акцентом на одобрења која издаје Министарство трговине и туризма (субјектима који врше промет нафтних деривата на велико и мало, дуванских прерађевина на

велико, шпедитерску дјелатност и тржница), поријекло робе, пословне књиге и евиденције, цијене, декларисаност робе, издавање рачуна, распродаје, мјерне јединице и мјерила, усклађивање дјелатности са Уредбом о класификацији дјелатности итд.

У овој области у 2012. години извршено је 4.688 контрола (од чега је 257 ванредних). У тим контролама инспектори су утврдили разне неправилности и предузели 1.217 управних мјера и издали 1.054 прекршајна налога у вриједности од 708.686 КМ и поднијели 2 прекршајне пријаве надлежним судовима. Најчешћи прекршаји се односе на непоштовање прописа о цијенама, 407 случаја, пословним књигама и евиденцијама, 260 случаја, издавању рачуна, 217 случаја, декларација, 134 случаја и мјерним јединицама и мјерилима, 101 случај.

Присутан је проблем приликом давања попушта на робу/услугу, а који је дефинисан прописима који уређују трговинску дјелатност, јер на фискалном рачуну нема техничке могућности да се искаже попуст. У тим случајевима, у правилу, субјекти изврше нивелацију што им усложњава процес рада, а купац на рачуну нема могућност да види да му је одобрен попуст. Овај проблем треба имати у виду да се ријеша приликом измјене Закона о фискалним касама. Значајан проблем у области промета нафте и нафтних деривата представља точење лож уље у моторна возила, што је у инспекцијским контролама тешко доказати. Није риједак случај да се лож уље точи у канте и канистре и сипа у резервоаре аутомобила. Ова појава се може сузбити ако се пропише казна за лица која возе аутомобиле и механизацију на лож уље.

Приоритети у области **угоститељства и туризма** били су провјера одобрења за рад, минимално-техничких услова, поријекло робе намијењене пружању услуга, пословне књиге и евиденције, цијене и цјеновници, издавање рачуна корисницима услуга – гостима, мјерне јединице и мјерила у објектима у којима се припрема храна итд. У овој области у 2012. години извршено је 1.700 контрола, од чега су 102 ванредне контроле. У 541 контроли (32%) инспектори су утврдили разне неправилности и предузели 400 управних мјера. У 4 случаја одузета је роба намијењена услуживању, а без документације о поријеклу и без евиденције у пословној документацији, у вриједности 1.521 КМ. Инспектори су изrekli 348 прекршајних мјера (343 прекршајни налог у вриједности од 220.418 КМ) и упутули 5 захтјева за покретање прекршајних поступака. акценат у контролама хотела, мотела, апартмана, кућа за одмор и соба за изнајмљивање била је провјера да ли субјекти осигуравају госте од несретног случаја. Свим субјектима који нису посједовали прописане полисе наложено је отклањање неправилности. Исти су извршили рјешења инспектора. Најчешће констатовани прекршаји се односе на неуредно вођење пословних књига и евиденција у 276 случајева, издавање рачуна у 185 случајева и цијене у 63 случаја.

Приоритети у области **туристичка дјелатност** - путничке агенције били су контрола одобрења за рад и контрола лиценци код организатора туристичког путовања, издатих од стране Министарства трговине и туризма. Контролисани су прописани услови, просторије, кадрови, осигурање јемства, програми путовања и склапање уговора склопљених са корисницима услуга.

У складу са годишњим планом контрола, као и Закључком са сједнице Владе Републике Српске, републичка тржишна инспекција извршила је инспекцијску контролу у путничким агенцијама Big Nec Company и Big Nec Travel Лакташи (због насталих проблема у реализацији ђачких екскурзија). Због утврђених неправилности инспектори су донијели Рјешења, и то за Big Nec Company рјешење о отклањању неправилности, а за Big Nec Travel рјешење о забрани обављања дјелатности туроператера. Такође, у оба случаја су против правних и одговорних лица поднијети захтјеви за покретање прекршајног поступка. О резултатима инспекцијских контрола информисали смо Владу, Министарство трговине и туризма и Министарство просвјете и културе, након чега је Министарство трговине и туризма одузело лиценцу путничкој агенцији Big Nec Company.

Извршено је 96 контрола пружања услуга у туризму, од чега је 21 била неуредна. Предузето је 20 управних и 6 прекршајних мјера.

Приоритет рада у области **услужних дјелатности** био је спречавање нелегалног обављања дјелатности, издавање рачуна корисницима услуга и истицање назива фирме и

радног времена. У овој области извршено су 132 контроле од чега је 29 неуредних (22%). Наредно је 25 управних и 24 прекршајне мјере. Због бољег познавања терена, субјеката и објеката ову област су више контролисали инспектори јединица локалне самоуправе.

Приоритет у области **заштите потрошача** био је већи ниво заштите права потрошача.

Пријаве које потрошачи упућују тржишној инспекцији у вези са остваривањем појединачних права потрошача најчешће су се односиле на неприхватање рекламација потрошача за разне врсте производа и услуга (технички производи, одјећа, обућа и друго). У свим случајевима гдје је утврђено да је захтјев потрошача оправдан, односно да је трговац неоправдано одбио захтјев потрошача, инспектори су донијели рјешења којима су субјектима контроле наложили да поступе у складу са одредбама закона и да омогуће потрошачу остваривање његовог права, а које мјере су испоштоване.

Републичка тржишна инспекција је свакодневно у редовним контролама вршила надзор над примјеном прописа који регулишу област безбједност производа ради спречавање промета неусаглашених производа (због недостатка овлаштених лабораторија за сада се врше углавном административне контроле непрехрамбених производа), а у циљу заштите здравља и сигурности потрошача. Републичка тржишна инспекција је провела пројекте надзора према Закону о општој безбједности производа и то: надзор дјечјих ходалица, колица и креветаца. Према Наредби о безбједности машина надзор над косилицама за траву, кружним и ланчаним пилама и ручним брусилицама. На основу Наредбе о нисконапонској опреми надзор електричних свјетилки опште намјене и електромагнетној компатибилности надзор штедних сијалица. У складу са наведеним прописима није допуштено производити, стављати на тржиште, увозити или извозити опасне производе.

Инспекторат је у сарадњи са Генералним секретаријатом Владе Републике Српске и уз подршку УСАИД пројекта „Заштита права интелектуалног власништва“ крајем 2011. године реализовао медијску кампању под називом „Стоп крађи интелектуалног власништва!“ Циљ кампање био је информисати грађане зашто је важно штитити права интелектуалног власништва, који су бенифити легалног рада, али и са каквим санкцијама се могу сусрести пословни субјекти који тенденциозно крше закон. С обзиром да је ријеч о специфичним врстама контроле, надзор у овој области захтијевао је континуирану едукацију инспектора. У 2012. години тржишни инспектори су прошли неколико обука и едукација из ове области и у складу са годишњим планом контрола вршили инспекцијски надзор код субјеката који обављају дјелатност која је у вези са заштитом интелектуалног власништва. Ефекти медијске кампање постали су видљиви још у току провођења исте, а у смислу да су се пословни субјекти обраћали инспекцији са циљем да се информишу о својим правима, обавезама, на који начин да пословање ускладе са законом, како да заштите своје интелектуално власништво и слично. У 2012. години републичка тржишна инспекција је извршила 95 контрола из области заштите интелектуалног власништва, од чега је 70 редовних контрола и 25 ванредних контрола. У 21 контроли утврђене су неправилности и субјектима је издато 15 рјешења за отклањање неправилности, у једном случају одузета је роба и изречене су 4 мјере забране. Због почињених прекршаја издата су 3 прекршајна налога у износу од 9.900 КМ и поднесена два захтјева за покретњање прекршајног поступка.

Први пут је контролисано посједовање и кориштење компјутерских програма (софтвера) у комерцијалне сврхе. У остављеном року (од 90 дана) већина субјеката је извршила рјешења инспектора.

Тржишни инспектори у саставу органа локалне управе извршили су 12.575 контрола од чега је неуредних било 2.470 (20%). Инспектори су предузели 2.212 управних и 1.299 прекршајних мјера.

Као резиме значајно је констатовати сљедеће:

Када је ријеч о контроли квалитета робе од стране Републичке тржишне инспекције у спољнотрговинском промету у дијелу квалитета непрехрамбених производа, треба имати у виду сљедеће:

-проблем представља наслијеђени Обједињени списак роба, који није донешен по процедури из Закона о надзору квалитета одређених производа при увозу и извозу, а што, правно гледано значи да не постоји прописана обавеза да се врши инспекцијска контрола непрехрамбених производа приликом увоза или извоза.

Појава на коју указујемо дуги низ година јесте увоз робе (текстил, обућа, играчке и др.), са енормно ниским цијенама претежно из Кине и Турске (примјера ради: фактурна цијена женских мантила је до 5 КМ, женских капута је до 6 КМ, мушких одијела око 15 КМ).

У унутрашњем инспекцијском надзору:

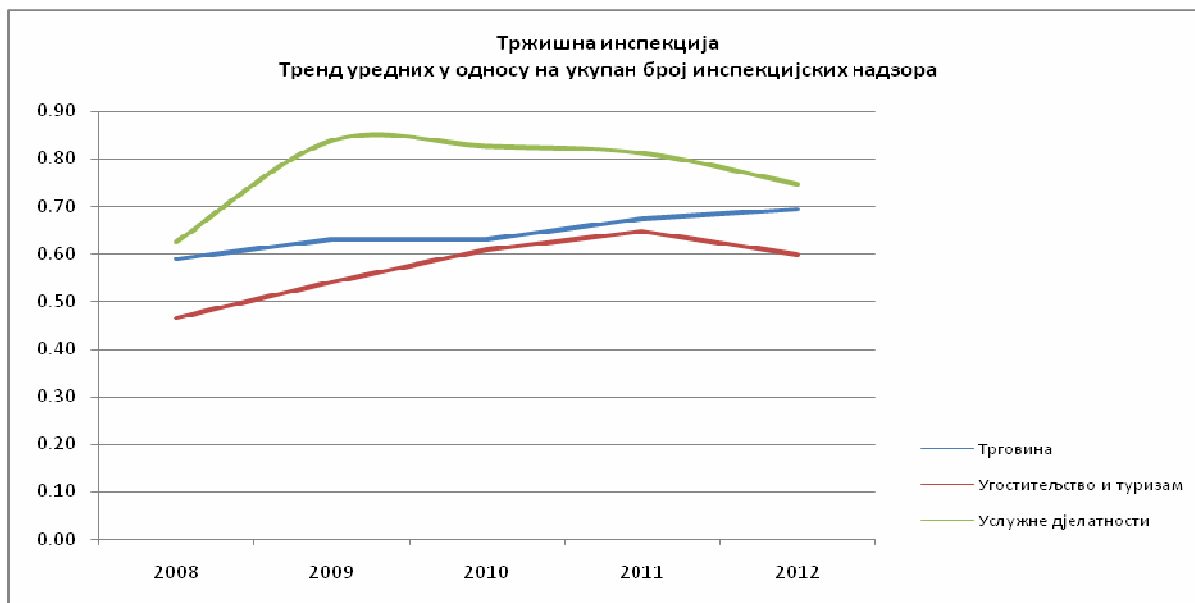
Посебан проблем код лож-уља (екстра лако и лако специјално) постоји у вези са точењем и употребом истог у моторна возила и радне машине са мотором са унутрашњим сагоријевањем. Не треба образлагати колике су штете од кршења забране точења и употребе ЛУ у моторним возилима и радним машинама у виду нарушавања животне средине и избјегавања плаћања акциза, а да при том не постоје ефикасни механизми контроле, прије свега због чињенице да је према Закону о акцизма БиХ и подзаконским актима Закона о трговини дозвољена продаја ЛУ из посебно утврђених резервоара. У Одлуци о квалитету течних нафтних горива и другим прописима нису прописана адекватна овлашћења и поступак инспектора за наведени прекршај. Потребно је у што краћем року ову област боље правно регулисати.

Питање продаје и употребе алкохолних пића и дуванских производа малољетним лицима, не може ријешити инспекција. Рјешавање овог проблема је дуг процес, гдје је потребно да се ангажују све надлежне институције, те системски и координирано дјелује у цијелој Републици Српској.

Због недостатка тијела за испитивање усаглашених индустријских (непрехрамбених) производа, са прописаних захтјевима (апарати за домаћинство, каблови, текстил, обућа) инспекција врши административне контроле безбједности производа. Додатни проблем представља и недостатак прописа (дијелом су на снази прописи бивше СФРЈ).

У сету закона који уређују права интелектуалне својине нису најјасније дефинисане процедуре рада тржишне инспекције и овлашћења инспектора. Потребно је извршити измјене и допуне прописа који уређују права интелектуалне својине (БиХ ниво) или доношење закона о посебним овлашћењима инспектора у случајевима кршења права интелектуалне својине (ентитетски ниво).

Недостатак адекватног Регистра привредних субјеката је значајан проблем. Исти би био од велике важности због анализе стања у области, планирања контрола по областима, објектима, субјектима, ефикаснијег кориштења радног времена, припрема за контролу итд.

3.3. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА

Сектор пољопривредне инспекције чине пољопривредни и фитосанитарни инспектори, који обављају инспекцијски надзор у области пољопривредне производње, промета пољопривредних и других производа и надзор из фитосанитарне области.

У области пољопривредне производње и промета пољопривредних и других производа инспекцијски надзор тренутно врши 7 републичких пољопривредних инспектора и 33 општинска/градска пољопривредна инспектора.

Надзор из фитосанитарне области врши 13 фитосанитарних инспектора Инспектората. Потребно је нагласити да су скоро сви фитосанитарни ангажовани на граничним прелазима, тако да се контроле из фитосанитарне области у унутрашњости врше искључиво при производњи сјемена и садног материјала, за шта се ангажују фитосанитарни инспектори са граничних прелаза.

Без пријема нових фитосанитарних инспектора, нисмо у могућности одговорити многобројним захтјевима из фитосанитарне области у складу са Европском легислативом. Основну посљедицу оваквог стања у фитосанитарној области представља немогућност извоза роба биљног поријекла у земље ЕУ, а од 01. јула 2013. године то значи немогућност извоза ни у Хрватску.

У **спољнотрговинском инспекцијском надзору** у току 2012. године прегледано је укупно 9.268 пошиљки које подлијежу обавезном фитосанитарном прегледу.

Број контрола у току 2012. године је мањи 24.788 контрола, што је за 72,78 %, мање у односу на 2011. годину, кад су фитосанитарни инспектори на граничним прелазима прегледали 34.056 пошиљки. До смањења броја контрола дошло је усљед примјене нових законских прописа, Правилника о мјерама за спречавање уношења и ширења штетних организама на биљу, биљним производима и регулисаним објектима (Службени гласник БиХ број: 59/11) и Правилника о листама штетних организама, листама биља, биљних производа и регулисаних објеката (Службени гласник БиХ, број 69/09).

Како би се искористили капацитети фитосанитарних инспектора на граничним прелазима, исти су овлаштени као инспектори за храну, тржишни и здравствени и у току 2012. године су као овлаштени инспектори прегледали преко 38.000 пошиљки. У току 2012. године, фитосанитарни инспектори су издали 1501 фитосанитарни сертификат и у спољнотрговинском промету наплатили накнаду и таксу у укупном износу од 318.891,00 КМ.

Од укупно извршених 9.268 фитосанитарних прегледа на граничним прелазима, само три прегледа су била неуредна. Од три неуредне пошиљке меркантилног кромпира у двије пошиљке меркантилног кромпира утврђено је присуство бактерије „*Ralstonia solanacearum*“ проузроковача смеђе трулежи кромпира и бактериозног увенућа парадајза, док је у једној пошиљци меркантилног кромпира утврђено присуство „*Globodera rostochinensis*“, жуте кромпирове цистолике нематоде. Фитосанитарни инспектори су забранили увоз наведеног меркантилног кромпира и пошиљке су враћене пошиљаоцу.

У оквиру Програма посебног надзора карантинских штетних организама на кромпиру, на подручју општине Рогатица, на координатама „N 430 52' 18" E 190 06' 13"“, утврђено је присуство карантински штетног организма, жуте кромпирове цистолике нематоде „*Globodera rostochinensis* Woll.“. Одмах након добијања резултата лабораторијске анализе, извршена је ванредна инспекцијска контрола и фитосанитарни инспектор је наложио фитосанитарне мјере за спречавање ширења овог карантински штетног организма, које су извршене на терену. О свему наведеном одмах је обавјештено Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и Управа БиХ за заштиту здравља биља.

Фитосанитарни инспектори су присуствовали низу обука које је организовала Управа БиХ за заштиту здравља биља из области сјемена и садног материјала, заштите здравља биља и фитофармацеутских средстава. Организоване су и студијске посјете у Италију и Пољску, на теме „Сјеме и фитосанитарни инспекцијски поступци“ и „Заштита здравља биља“.

У унутрашњем инспекцијском надзору, републички пољопривредни инспектори су у току 2012. године извршили 862 контроле, што је за 11% више него у 2011. години када је извршено 777 контрола. Од укупног броја контрола, 15,4% извршених контрола су биле неуредне, док је у току 2011. године било 92 или 11,8% неуредних контрола. Предузето је укупно 127 управних мјера, од чега је корективних 109 и репресивних 18. Издато је укупно 17 прекршајних налога у укупној вриједности од 51.402,00 КМ.

Највећи број неуредних контрола је био у сљедећим областима: контрола сузбијања амброзије, промет сјемена и садног материјала, ненамјенско кориштење средстава подстицаја, промет алкохола у ринфузном стању, промјена намјене пољопривредног земљишта итд. Контроле у неким областима су сезонског карактера, тако да су у зависности од периода године извршаване у потпуности или у највећој мјери у самој сезони, док су се контроле у областима које немају сезонски карактер вршиле у континуитету током цијеле године. У току августа и септембра 2012. године покренута је акција сузбијања амброзије у којој је учествовала републичка и пољопривредне инспекције јединица локалне самоуправе. У овој акцији је извршено 300 инспекцијских контрола (све неуредне), рјешењима је наложено уништавање амброзије и уништена је амброзија на површини од 551,61 ха, издата су 3 прекршајна налога у износу од 2.700,00 КМ.

У периоду од 01. новембра до 31. децембра 2012. године републички пољопривредни инспектори су извршили контролу субјеката који организују откуп свјежег сировог млијека од произвођача и од укупно 25 субјеката, код 17 субјеката су утврђене неправилности, а контролом мљекара од укупно контролисаних 7 мљекара, код 6 мљекара су утврђене неправилности. За утврђене неправилности, код 23 субјекта контроле, издата су рјешења којим је наложено да се отклоне утврђене неправилности. За два организатора откупа, правна лица, издати су прекршајни налози у износу од 20.000 КМ и одговорним лицима у износу од 4.000 КМ, због давања нетачних података приликом подношења захтјева за подстицаје. За 9 произвођача млијека је рјешењем наложено да изврше поврат више остварених подстицајних средстава у износу од 8.769 КМ.

У току 2012. године пољопривредни инспектори у саставу јединица локалне самоуправе су извршили 4.520 инспекцијских контрола (3.951 редовна и 569 ванредних), од чега је број неуредних 787 или 17%. Инспектори су предузели 912 управних мјера, од тога 479

корективних и 433 репресивних. Укупно су предузели 160 прекршајних мјера, од чега 69 прекршајних налога и 91 прекршајна пријава.

Општински пољопривредни инспектори су у току 2012. године забранили промет 231.128 kg сјемена, уништено је 15.431 kg, забрањен је промет садног материјала 9.098 комада, одузето и уништено садног материјала 2.576 комада, забрањен је промет 6.427 l фитофармацеутских средстава, забрањен промет хране за животиње 72.092 kg, забрањен промет 118 l ракије у ринфузи, одузето и уништено ракије 74 l, забрањен промет ђубрива 15.650 kg.

Узето је 168 узорака за анализу, од чега су 4 била неуредна (храна за животиње). Наплаћана накнада за промјену намјене пољ. земљишта у износу од 110.775 KM, издато је 69 прекршајних налога у укупној вриједности од 62.400 KM.

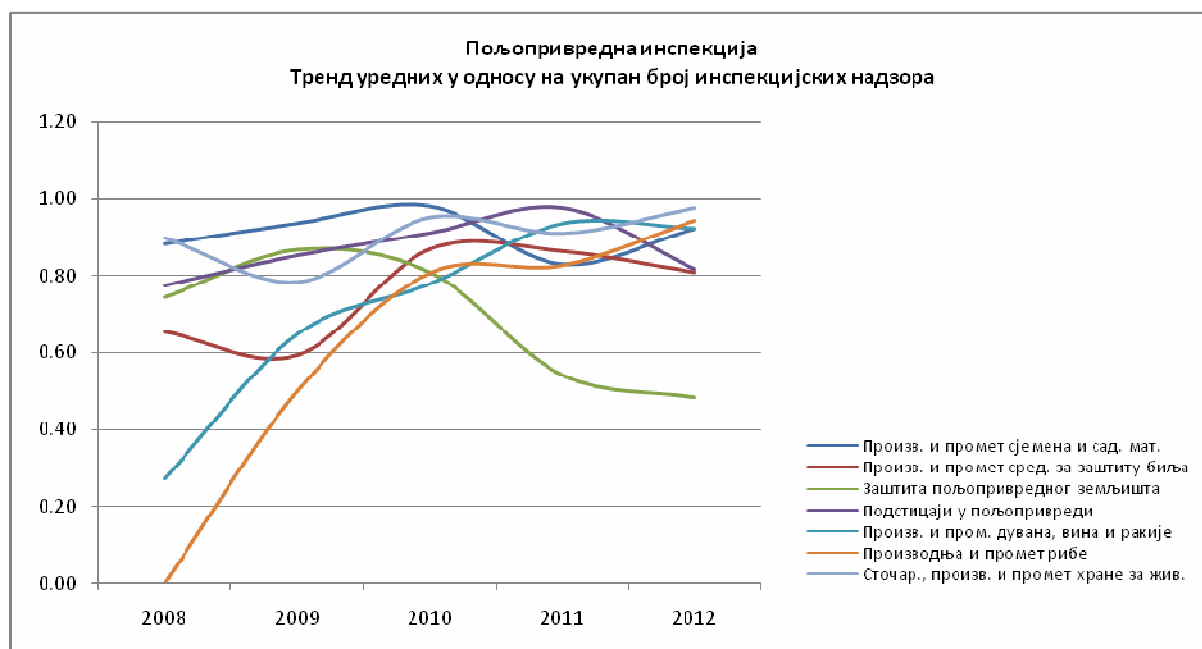
Као резиме значајно је констатовати сљедеће:

Тренутно, највећи проблем у овом сектору је недостатак фитосанитарних инспектора у унутрашњости. Без пријема нових фитосанитарних инспектора, нисмо у могућности одговорити многобројним захтјевима из фитосанитарне области у складу са Европском легислативом. Основну посљедицу оваквог стања у фитосанитарној области представља немогућност извоза роба биљног поријекла у земље ЕУ, а од 01. јула 2013. године то значи немогућност извоза и у Хрватску.

У наредном периоду неопходно је набавити опрему за фитосанитарни преглед која недостаје на граничним прелазима као и опрему за фитосанитарне контроле у унутрашњости.

У току 2012. године извршено је увезивање фитосанитарне инспекције на граничним прелазима у информациони систем инспектората (IMS). Израђени су неопходни електронски образци, тако да се на основу података у захтјеву за фитосанитарни преглед (који се доставља електронски) генеришу записници, налози за лабораторијску анализу, рјешења инспектора и др. чиме се обезбиједила униформност у раду фитосанитарних инспектора на граничним прелазима. Обезбијеђено је штампање фитосанитарних сертификата, шифрирање и прописно пломбирање узорака.

У наредном периоду основни циљеви пољопривредне инспекције су: наставити са планским и циљаним контролама области које су до сада мање контролисане и у којима се очекују значајније неправилности, обезбиједити фитосанитарни надзор у унутрашњости, набавити неопходну опрему за фитосанитарне инспекторе, обезбиједити систематску процјену ризика на граничним прелазима и омогућити додатне стручне обуке фитосанитарних и пољопривредних инспектора.

3.4. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

Од укупно 1970 извршених инспекцијских контрола у 2012. години, 585 или 29,70 % су биле неуредне, при чему је у 407 случајева наложено отклањање неправилности, шумски дрвни сортименти су одузети у 60 случајева. Изречено је 39 мјера забране, од чега су 6 пилана запечаћене. Изречен је 341 прекршајни налог у укупном износу од 520.077 КМ. Шумарски инспектори су привремено одузели 330,7м³ шумских дрвних сортимената у укупној вриједности 28.168,80 КМ. Поднесено је 7 кривичних пријава од којих се три односе на повреду печата на постројењима за примарну прераду дрвета, а остале на бесправне сјече и фалсификовање докумената. У 8 случајева, за које су инспектори процијенили да постоје индикације да би се могло радити о кривичним дјелима, су информације прослијеђене надлежним тужилаштвима, а надлежним центрима јавне безбједности је прослијеђено 48 информација ради провођења даљње истраге.

У области **услови за обављање дјелатности** вршена је контрола испуњености услова код извођача радова у шумарству и предузећа која се баве пројектовањем у шумарству. Констатовано је да велики број извођача радова, у односу на претходни период, не ради, односно да су одјавили дјелатност по њиховим наводима због недостатка посла. Од око 120 извођача са лиценцом шумарски инспектори су у контролама затекли да радове изводе њих 30. У овој области извршене су 53 контроле и при томе утврђене неправилности у 25 случаја. Неправилности су се односиле на недовољан број радника, затим радници нису квалификовани за руковође одређеним механизованим средствима, непосједовање употребних дозвола за постојећа механизована средства и невођење дневника за извођење радова. Контролисани су извођачи радова из другог ентитета који нису посиједовали одговарајуће лиценце, те им је наложено да исте ускладе са правилником Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде Републике Српске. Наведено је констатовано код извођача који су радове изводили у ШГ „Горица“ Шипово и ШГ „Ботин“ Невесиње. Донесена су три рјешења о забрани обављања дјелатности. Изречена су 4 прекршајна налога у укупном износу од 5.700 КМ. Заједно са инспекцијом рада, у извјештајном периоду, су вршене контроле код извођача радова у шумарству, што је допринијело бољој уређености ове области. При контролама је утврђено да постоји одређени број извођача радова који посједују лиценцу, уговоре радове, а онда радове уступе другим извођачима који немају лиценцу. Такође смо констатовали и ситуације да је корисник шума радове уступио извођачима који немају лиценцу.

У области **коришћења шума** извршене су 528 контроле, од којих је 172 било неуредно. У 155 случајева су донесене управне мјере, од чега је у 101 контроли наложено отклањање неправилности, шумски дрвни сортименти су одузети у 33 случаја, а забране су наложене у 21 случају. Изречено је 144 прекршајних налога у укупном износу од 239.440 КМ. Привремено је одузето (у овој области) 130,3м³ шумских дрвних сортимената у укупној вриједности 9.550 КМ. Карактеристичне неправилности су: реализација пројекта за извођење радова је контролисана 208 пута и у 94 (45%) случајева су констатоване неправилности. У 7 случајева је било неуредности и у контроли извршења рјешења; контрола исказа сјеча и извршење етата су контролисани у 56 случају и притом су уочени недостаци у 19 контрола; у 6 случајева су издата рјешења због прекорачења етата. До прекорачења етата је дошло у ШГ „Градишка“ у 1 газдинској класи, у ШГ „Лисина“ Мркоњић Град у 4 газдинске класе и у двије привредне јединице, у ШГ „Јахорина“ Пале у 2 газдинске класе и за ПЈ Средња Прача гдје констатовано прекорачење етата за 9.597 м³ свеукупне дрвне масе, затим у ШГ „Зеленгора“ Калиновик у једној газдинској класи. Остале неправилности су се односиле на исказ сјеча те је за исте наложено отклањање неправилности. Промет шумских дрвних сортимената је контролисан 131 пута и неправилности су констатоване у 37 случајева, а дрвни сортименти су привремено одузети у 33 случаја. Дознака стабала са извођачким пројектом, затим дознака стабала

посебно и извођачки пројекат посебно су укупно контролисани 49 пута и при том су констатоване неправилности у 5 случајева од чега је у 3 случаја изречена забрана. Технички пријем радова на искоришћавању шума контролисан је 79 пута, а неправилности су уочене у 17 случајева.

У области **узгоја шума** је као и претходне године посвећена посебна пажња обзиром да је у претходном периоду вршећи контроле уочено је да се након извршених шумско-узгојних радова недовољна пажња посвећује накнадној њези засада па је сходно томе инспекција налагала извршење техничког пријема радова које су корисници шума обавезни провести након двије и пет година. Да би се покрио цијели простор Републике Српске број контрола у овој области је износио 102 од којих је 24 или 24 % било неуредно. Упоредујући ове показатеље са претходном годином када је од 138 њих 56 или 41% било неуредно (у 21 случају је наложено отклањање неправилности, није било забрана), може се рећи да је дошло до побољшања стања у овој области. Издато је 14 прекршајних налога у укупном износу од 28.500 КМ. Карактеристичне неправилности су: технички пријем шумскоузгојних радова је контролисан 57 пута и при томе су констатоване неправилности у 17 случајева и извршење шумскоузгојних радова је контролисано 45 пута и при томе су неправилности уочене у њих 7.

Од укупног броја контрола у области **заштите шума**, којих је било 224, њих 59 су биле неуредне. Изречено је 48 управних мјера којима је наложено отклањање неправилности, а издата су и 43 прекршајна налога у укупном износу од 77.930 КМ. Поднесена је једна кривична пријава, и упућен велики број обавијести надлежним ЦЈБ и тужилаштвима ради провођења даљње истраге у смислу постојања сумње да се ради о кривичном дјелу. Карактеристичне неправилности су: чување шума је контролисано 176 пута при чему су неправилности констатоване у 44 случаја. Овдје морамо истаћи учесталост ових неправилности код ШГ „Јахорина“ Пале о чему су направљене информације надлежном Тужилаштву, ЦЈБ и Управи ЈПШ „Шуме Републике Српске“, са циљем да се не понови случај криминалних радњи као у Мокром; заштита шума од биљних болести и штеточина је контролисана 10 пута и уочене су неправилности у 4 случаја; контрола заштита шума од пожара је вршена у 38 случаја и у 11 контрола су утврђене неправилности.

Постројења за **примарну прераду дрвета** су контролисана 611 пута од чега је 194 или 32% контрола било неуредно. Што у односу на претходне године значи да је дошло до значајног побољшања стања. У 27 случаја су одузети шумски дрвни сортименти у укупном износу од 201,4м³ (18.618,30КМ), а у 141 случају су донесена рјешења о отклањању неправилности. Шест пилана је запечаћено, а против три власника пилане су поднесене кривичне пријаве због повреде печата. Изречено је 89 прекршајних налога у укупном износу од 102.367 КМ. На простору које покрива одјељење Источно Сарајево још увијек постоји проблем нелегалности рада пилана док су у преосталом дијелу Републике учињени значајни помаци ка уређењу ове области надзора. Крајем 2011. године, заједно са радном инспекцију, а, по закључку Владе Републике Српске, се кренуло у ревизију рада постројења за примарну прераду дрвета. Извршене су контроле код 463 субјекта од чега се 305 субјеката бави пиланском производњом, 39 субјеката поред пилане има и такозване цјепаче, 45 субјеката се бави само цијепањем дрвета, 3 субјекта имају производњу брикета и пелета, 1 фурнира, а 1 субјекат се бави производњом амбалаже, један од контролисаних субјеката нема пилану, а у списку се водио као такав (бави се прометом шдс). Овим контролама ће се створити база података за ове субјекте.

У области **ловства** су извршене 233 контроле од којих је 71 или 30,5% била неуредна. Донесено је 58 управних мјера, од чега је у 52 случаја наложено отклањање неправилности, а изречено је 6 забрана. Изречена су 24 прекршајна налога у укупном износу од 42.200 КМ. У четири случаја је констатовано бесправно држање дивљачи у затвореном простору. У току извјештајне године са око 80% корисника ловишта је истекао уговор о коришћењу ловишта, а сагласности на ловне основе су важиле до истека уговора, тако да се у једном периоду јавио вакум у смислу коришћења ловишта. У децембру су шумарски инспектори били укључени у извршење регионалне операције кодног назива „Орион“ чији је задатак спречавање

криволова, а усмјерена је против починилаца криволова. Ради се првенствено о операцији за коју је задужен сектор за провођење и поштовање царинских и пореских законских прописа. Управа за индиректно опорезивање БиХ врши координацију са SELEC-ом. Шумарски инспектори су у оквиру ове операције извршили контроле у седамнаест ловишта на сјеверу Републике Српске. Ради се о равничарским ловиштима за која је карактеристичан лов на ниску дивљач (првенствено птице). Контроле су вршене по листи провјера «Извршење лова и коришћење дивљачи». Извршење лова и коришћење дивљачи је контролисано у 130 случајева, 32 контроле су биле неуредне. Ловочуварска служба је контролисана 76 пута и при томе су уочене неправилности у 29 случајева. Код заштите дивљачи су у пет случајева констатоване неправилности, а извршено је 9 контрола. Катастар ловишта је контролисан 16 пута и уочене су неправилности у 5 случајева.

У остале области надзора су сврстане контроле које се нису могле разврстати по претходним областима и у њој су извршене 218 контроле од којих је 40 или 18 % било неуредно. Донесено је 27 управних мјера од којих се 22 односило на отклањање неправилности, 3 забране. Изречена су 23 прекршајна налога у укупном износу од 23.940 КМ. Поднесене су три кривичне пријаве. Највећи број контрола у овој области је извршен у контроли утрошка средстава посебних намјена. Извршено је 89 контрола. За ове контроле шумарска инспекција по закону о шумама има овлашћење, али нема правни основ по коме може подузимати мјере, па су у конкретним случајевима извршене контроле по свим уговорима које је Министарство закључило са корисницима средстава и о истим су сачуњени појединачни извјештаји који су прослијеђени надлежном Министарству. По учесталости контрола следеће су контроле газдовања приватним шумама којих је било 56. Од њих су 22 биле неуредне. Код газдовања приватним шумама углавном се ради о сјечи недозначених стабала, сјечи у шуми неријешених имовинско-правних односа, пуштању у промет шдс који нису обројчени, жигосани и немају отпремни исказ (власници настоје избјећи законом предвиђени процедуру). Контрола евиденција и регистара је извршена 43 пута при чему су у 11 случајева констатоване неправилности и за све су донесене мјере за отклањање неправилности. Катастар шума је контролисан 25 пута и у два случаја су констатоване неправилности. Шумска инфраструктура је контролисана у 5 случајева.

Сарадња са надлежним Министарством пољопривреде, шумарста и водопривреде, МУП-ом, Агенцијом за шуме и другим министарствима и органима Владе Републике Српске је била на задовољавајућем нивоу.

3.5. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

У току 2012. године републичка ветеринарска инспекција извршила је 1235 контрола, од чега је неуредних било 229 или 19%.

У складу са уоченим неправилностима предузето је 210 управних мјера, од којих у сврху отклањања неправилности 205, а репресивних 5. За учињене прекршаје изречено је 40 прекршајних мјера, од чега је 38 путем прекршајних налога и 2 прекршајне пријаве. Највећи број неуредних контрола био је у области производње и промета сировина и хране животињског поријекла, заразних болести и зооноза, те у области промета ветеринарских лијекова. Такође, значајно вријеме инспектори су провели на обукама, које су интензивно провођене у циљу упознавања инспектора са захтјевима Европске Уније, због очекиваног приступања Хрватске чланству Уније, и обезбјеђивања услова за наставак извоза производа животињског поријекла на њихово тржиште.

Највећи приоритет у раду ветеринарске инспекције у извјештајном периоду имале су области: производња и промет сировина и хране животињског поријекла (37%) са удиом неуредних контрола од 19,5%, заразне болести и зоонозе (23%) гдје је удио неуредних контрола био 17,5%, промет ветеринарских лијекова (14%) са 20% неуредности, те област ветеринарска дјелатност (11%) са 13% неуредних. Преостале контроле чији је удио 15% вршене су области производње и промета хране за животиње, те узгоја, заштите и добробити животиња.

Републички инспектори су проводили узорковање по налогу граничне инспекције и у сврху провођења мониторинга резидуа, карантинске мјере и дијагностичко испитивање животиња и расплодног материјала на заразне болести, те нешкодљиво уништавање заражених животиња на подручјима општина које немају ветеринарску инспекцију. Такође су извршили уништавање меса затеченог у промету без ветеринарског прегледа, стављали ван промета неисправне лијекове и животиње које су биле нерегистроване.

Видљив је тренд пада неуредних контрола који је био у расту претходне године, што је резултирало и смањење управних и прекршајних мјера. На то су утицале мјере које су се проводиле у области заразних болести животиња, које су имале тренд раста због провођења дијагностичких испитивања у претходном периоду, да би након уклањања позитивних реактора и провођења вакцинације против бруцелозе дошло до смањења у овој години. Сличан тренд је и у другим областима, док је у области производње и промета сировина и хране животињског поријекла и промета лијекова, повећан број мјера за отклањање недостатака због усаглашавања са новим прописима и појачаним контролама у овим областима.

Видљив је тренд раста броја контрола по инспектору, због неопходности извршавања планираних послова са смањеним бројем људи, због преласка два инспектора у инспекцију за храну, тако да су се инспектори максимално залагали да се изврше планирани и др. задаци у складу са датом ситуацијом.

Инспекцијски надзор у области **заразних болести животиња и зооноза** вршен је у складу са епизоотиолошком ситуацијом у Републици Српској и Босни и Херцеговини и према програмима контрола болести донесеним од стране Министарства и Канцеларије за ветеринарство БиХ. У овој области вршене су и контроле услова за провођење карантина код увоза животиња и материјала за вјештачко осјемењавање и провођење мјера након доласка животиња и материјала за вјештачко осјемењавање у карантински објекат.

Од укупно извршених 286 контрола, 50 је било неуредно или 17%, а предузимане су мјере отклањања неправилности у 47 случајева, а што се односило на провођење превентивних мјера за контролу и сузбијање заразних болести, као и мјера нешкодљивог уклањања позитивних реактора и санације терена у циљу спречавања ширења болести. Прекршајни налози су изречени у 3 случаја. Највећи број контрола извршен је у склопу провођења мјера за сузбијање бруцелозе, али је за разлику од претходних година акценат стављен на контролу вакцинације ситних преживаре старосне доби од 3 до 6 мјесеци, и старијих категорија које

нису цијељене у ранијем периоду из оправданих разлога, као што су недовољна количина дистрибуиране вакцине или немогућност вакцинације због гравидности. У овој години уочава се повећан број присуства салмонелозе код перади што је директна посљедица примјене Правилника о контроли салмонела којим је дефинисана обавеза субјеката у пословању са храном да спроводе самоконтроле на својим фармама. У тим случајевима инспектори су вршили узимање службених узорака и предузимали мјере у складу са резултатима анализа код 13 жаришта болести. Настављене су активности у правцу дијагностичког испитивања копитара у дистриктним подручјима и уклањање позитивних реактора, као и дијагностика бруцелозе говеда која не подлијежу издавању млијечног картона. Започело се са контролама на фармама музних грла у смислу провођења обавезних мјера и издавања млијечних картона, као идентификације и раздуживања животиња, те вођења обавезних регистара и евиденција. Осим код појаве бруцелозе предузимане су мјере везано за друге болести које су се јављале у овој години, и то: бјеснило, трихинелоза, кју грозница, паратуберкулоза, салмонелоза, ноземоза и америчка трулеж пчелињег легла.

У области **производње и промета сировина и хране животињског поријекла** извршено је укупно 460 инспекцијских контрола које су се проводиле на основу оперативних планова, наредби надлежног министарства, пријава и притужби и сл., од којих је неуредних било 90 или 20%. Изречено је 88 управних и 12 прекршајних мјера.

Предмет инспекцијског надзора у овој области били су примарни произвођачи, односно фарме музних грла и перади, објекти за клање и обраду стоке, објекти за прераду и промет хране животињског поријекла, као и сировине и производи из увоза у поступку истовара, складиштења и даље дистрибуције. Такође, у склопу активности Дирекције за европске интеграције, путем Таіех инструмената за техничку помоћ у транспозицији легислативе ЕУ, започело се са интензивним провођењем едукација инспектора везано за безбједност хране и хигијенски пакет. Због неопходности што хитнијег усклађивања започело се са контролама у смислу провјера успостављених НАССР планова од стране субјеката, односно налагање и успостављање рокова за доношење истих, како би исти били способни да слиједи и прате храну, храну за животиње и друге супстанце које се уграђују у храну, кроз све фазе производње, прераде и дистрибуције. Појачан надзор у овој години вршен је по Наредби министарства о појачаној контроли и узорковању сировина и хране животињског поријекла у унутрашњем промету поријеклом из увоза, у складиштима увозника, као и Наредбе о обавезној контроли на ензоотску леукозу говеда на клаоницама прије клања, поријеклом из увоза, на клаоницама које кољу животиње из увоза. Контроле су провођене осим према плану контрола и на основу обавјештења Агенције за безбиједност хране БиХ (RASFF систем), обавијести увозника о приспјећу пошиљки из увоза, као и пријава о присуству сумњиве хране животињског поријекла у производњи и промету. У складу са прописаном процедуром провођења и праћења мониторинга резидуа у живим животињама и производима животињског поријекла, републички инспектори вршили су контроле и узорковање код субјеката у општинама које немају општинску инспекцију. Такође су учествовали и на обукама које су проведене у склопу провођења плана мониторинга резидуа, које је проводила Канцеларија за ветеринарство БиХ.

Област **промета ветеринарских лијекова** и помоћних ветеринарских средстава је имала приоритет у вршењу надзора и извршене су 174 контроле, 35 контрола било је неуредно или 20%, те је предузето 30 управних и 9 прекршајних мјера због утврђених неправилности. Извршена је контрола у свих 16 веледрогерија које врше промет лијекова на велико и мало, а утврђене неправилности су се односиле на прометовање ветеринарских лијекова који се издају на рецепт, преко неветеринарских организација, а у неким случајевима је утврђена продаја физичким лицима. Акценат је стављен на сљедивост лијека од увозника до крајњег корисника тј. издавања и употребе лијека од стране пацијента-животиње. Такође у склопу наведених активности, а у циљу праћења лијека, контроле су вршене и у ветеринарским организацијама и на фармама. Појачане контроле у овој области имају за циљ спречавање промета и употребе ветеринарских лијекова од стране неовлашћених лица, те

вођење евиденција о употреби лијека на фармама, а крајњи резултат је спречавање присуства резидуа ветеринарских лијекова у храни, као и употреба нелегалних односно нерегистрованих лијекова на тржишту Републике Српске односно Босне и Херцеговине.

Област **ветеринарске дјелатности** није била у приоритету у извјештајном периоду, те је извршено 145 контрола, од чега је неуредних било 20 или 14%. Исте су се односиле на контролу испуњености прописаних услова за обављање ветеринарске дјелатности и провођења обавезних мјера, вођења регистара, евиденција и издавање ветеринарских докумената. Ветеринарске организације су контролисане и приликом провођења контрола у другим областима а посебно код контроле заразних болести, као и у поступку заштите и добробити животиња приликом вршења ветеринарских интервенција и захвата на животињама. Највише притужби односило се на провођење обавезних мјера на додијељеном епизоотиолошком подручју према територијалној надлежности, а код утврђених неправилности изречено је 14 управних и 10 прекршајних мјера.

Област **узгоја животиња** је уско повезана са области **заштите и добробити животиња**, у складу са новом регулативом која строго дефинише услове држања животиња при узгоју, а све то прате дефиниције које се односе на добробит животиња. Стога су и контроле које су вршене на фармама, односно објектима за држање животиња, подразумјевале интегрисан приступ овој проблематици управо због донесених подзаконских аката који регулишу више сегмената у надзору, зависно о врсти, старосној доби и фази производње. Приоритет су биле перадарске фарме и фарме музних грла гдје су и у склопу других области контролисане мјере заштите и добробити. У склопу контрола клаонице перади, посебан акценат је дат строго прописаним правилима ЕУ легислативе у смислу начина допреме и поступака прије и за вријеме клања, гдје се омамљивање, клање и искрварење морају одвијати у строго контролисаним временским интервалима, како би се избјегао стрес и мучење пилића за клање. У том смислу проведена је и обука инспектора на фарми и клаоници перади.

У извјештајном периоду ветеринарски инспектори учествовали су на обукама и радионицама које су проведене у склопу пројеката ЕУ-у путем Министарства спољне трговине и економских односа БиХ, Канцеларије за ветеринарство БиХ, Агенције за безбједност хране БиХ, као и обукама у организацији Ветеринарске коморе РС, а присуствовали су и годишњем Савјетовању ветеринара РС. Обуке су проведене из области безбједности хране, заразних болести и заштите и добробити животиња.

Ветеринарски инспектори у саставу органа локалне управе извршили су 15.368 контрола, предузели 1.235 управних мјера, изrekli 98 прекршајних мјера од којих је 96 путем прекршајних налога и поднијели 2 захтјева за покретање прекршајног поступка. Предузимане су и мјере уништавања сировина и производа животињског поријекла који нису испуњавали прописане услове здравствене исправности, па је у производним погонима уништено 34.200 l сировог млијека, код којег је у самоконтроли субјеката откривено присуство недозвољених резидуа и исто је нешкодљиво уништено по налогу инспекције. Такође је уништено и 30.520 kg других производа животињског поријекла.

Ветеринарска инспекција у извјештајном периоду проводила је планиране активности, као и оне које су се идентификовале као приоритетне у извјештајном периоду, сходно донесеним актима и захтјевима других органа и субјеката.

У складу са истим значајно је следеће:

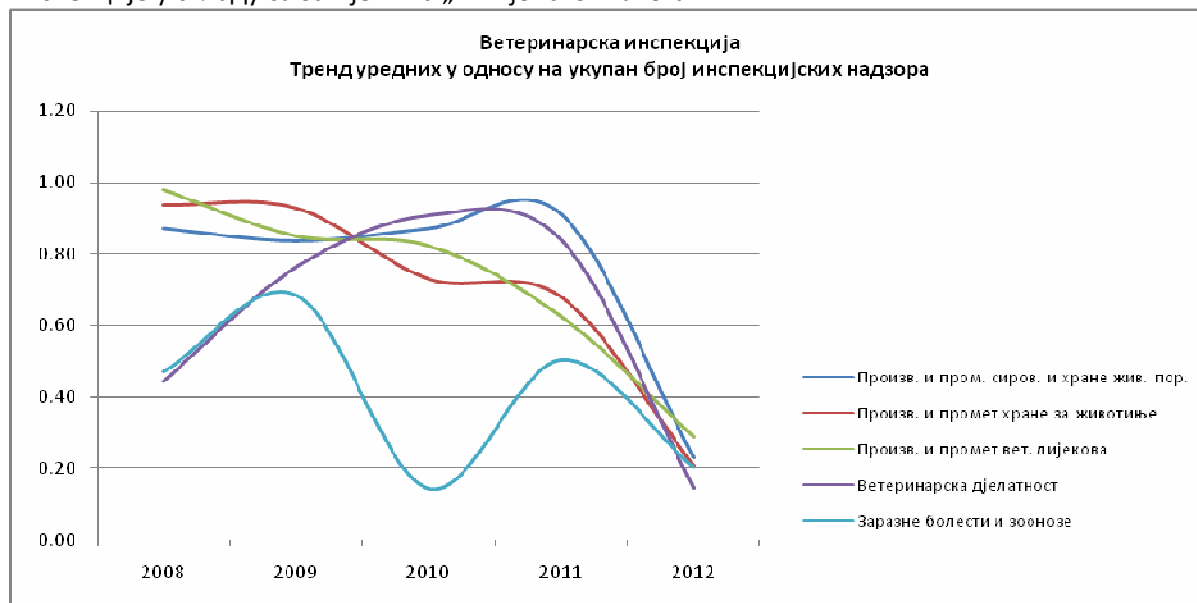
Најважнији приоритет ветеринарске инспекције су активности које се односе на провођење контрола у области производње и промета хране животињског поријекла и хране за животиње, у складу са стандардима и захтјевима Европске Уније, како би се обезбједио систем сљедивости хране и самоконтроле субјеката који послују са храном у циљу ефикасне заштите потрошача и извоз производа на друга тржишта.

У склопу мониторинг програма заразних болести животиња и зооноза, проводити континуирани инспекцијски надзор у циљу праћења и провођењу мјера за сузбијање заразних болести животиња.

Провођење плана мониторинга резидуа, иако је започето са закашњењем због поступака за избор испитних лабораторија који води Канцеларија за ветеринарство БиХ, интензивирано је узимањем узорака у складу са Планом праћења резидуа за 2012. годину.

Имајући у виду да је у овој години донесен велики број прописа који регулишу област ветеринарства, посебно кад је у питању усклађивање контрола са захтјевима ЕУ, неопходно је наставити са провођењем обука инспектора како на републичком, тако и на нивоу јединица локалне самоуправе.

Отворити и покренути питања везано за функционалнију организацију ветеринарске инспекције у складу са захтјевима „хигијенског пакета“.

3.6. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА

Инспекцијским надзором у 2012. године, извршене су 843 контроле, од чега 690 редовних (81,8 %) и 153 ванредне контроле (18,1 %).

Од извршене 843 контроле, неуредних контрола је 335 (39,7%), изречене су 284 управне мјере (84,8% у односу на број неуредних контрола), изречено је 40 прекршајних мјера (мјере изречене издавањем прекршајних налога) и 6 изречених принудних извршења путем новчане казне. Укупна вриједност прекршајних налога износи 131,999 КМ. У протеклом извјештајном периоду водни инспектори су изrekli 13 забрана рада и 5 рушења (уклањања) објеката. На рјешења инспектора изјављено је 10 жалби.

У области **заштита вода** извршен је највећи број инспекцијских контрола, укупно 472, што чини 56% инспекцијских контрола од укупног броја извршених контрола. Процент неуредних контрола 41% је нешто већи (39%) него у прошлој години, али је значајно мањи (44%) него у 2010. години. Изречене су 163 управне мјере, 11 прекршајних мјера и три новчане казне за принудна извршења рјешења. Укупан износ прекршајних мјера је 13,000 КМ. Протекла година је била екстремно сушна, са изузетно високим температурама и изузетно ниским водостајима. Ови параметри су довели до повећања пондорисане концентрације отпадних материја.

У протеклој години није било већих акцидентних или инцидентних загађења водотока. Помена значајни инциденти су забиљежени на водотоцима: Требишњице на Горичком језеру (одлагање смећа и лијекова у водно тијело, захваљујућу брзој санацији није било посљедица по флору и фауну акумулације и водотока), Спрече (помор рибе изазван инцидентом у ФБиХ), Укрине (помор рибе изазвано појавом бијеле мрље непознатог поријекла), Врбања (појава масне мрље, није било посљедица по флору и фауну водотока).

У области **заштита од вода** извршене су укупно 92 инспекцијске контроле, од чега је 31 контрола била неуредна (34%). Донесене су 24 управне мјере, од чега се 16 односи на отклањање неправилности, 3 забране и 5 рушења (уклањања) објеката. Изречено је 11 прекршајних налога. Укупна вриједност изречених новчаних казни је 44,999 КМ. У протеклој години није било поплавних таласа. Такође и у 2012. години извршена је контрола свих заштитних хидротехничких објеката са представницима Агенције за воде ОРСС и Републичке цивилне заштите. Због тренутне материјалне ситуације, акценат ових контрола је био на текућем одржавању водних заштитних објеката и система (кошење канала и насипа, уклањање зелене масе и сл.). Инспектори су донијели 6 рјешења за отклањање неправилности. Наложене мјере су извршене у датом року. О контроли заштитних водних објеката и система сачињен је детаљан извјештај и достављен учесницима контрола и ресорном Министарству.

Издавање водних сагласности за **уређење водотока** и дислоцирање ријечног наноса вршено је правовремено, али не и увођење субјеката у дозначене локалитете. Од извршених 114 инспекцијских контрола из ове области неуредних контрола је било 41 (36%), донесено је 38 управних мјера, од чега је 30 отклањања неправилности и 8 забрана рада. Водни инспектори су издали 15 прекршајних налога, а укупна вриједност издатих прекршајних налога износи 71,000 КМ. У три наврата инспектори су изrekli новчану казну за принудна извршења рјешења. Због почетка изградње дијела ауто-пута Добој-Бања Лука и велике потребе за поједине фракције шљунка, издато је значајно више водних сагласности на ријеци Босни него у ранијем периоду. Овим су изражене и веће потребе за инспекцијским контролама, па су инспектори налагали отклањање утврђених неправилности и предузели одговарајуће мјере (донесено 65 рјешења). И у 2012. години водни инспектори су били максимално ангажовани на „хватању“ субјеката који врше нелегално вађење и дислоцирање ријечног наноса. По потреби инспектори су били ангажовани послјије радног времена и нерадним данима. Инспектори водне инспекције су имали неколико заједничких контрола са тржишном инспекцијом.

У области **коришћења вода** извршена је 141 контрола, од чега је 63 неуредних контрола (45%). Инспектори су донијели 54 управне мјере, од чега су 53 мјере за отклањање неправилности и једна мјера забране. Изречена су 2 прекршајна налога у вриједности од 2,500 КМ. Поднесене су три жалбе на рјешење инспектора, које још нису ријешене. Највећи број неуредних контрола је посљедица не поштовања еколошки прихватљивог протока. Такође, један од битнијих чинилаца већег броја неуредних контрола, у овој области, је и не рјешавање питања заштите изворишта на многим централним и регионалним водоводним системима. Активности око доношења „Програма санитарне заштите изворишта“ се споро рјешавају. Недостатак материјалних средстава које не могу издвојити саме локалне заједнице, за ову намјену, представља кључни проблем. Нарочито је изражен проблем довољне количине и снабдијевања здравствено исправном водом у неурбаним насељима. Инспектори нису у могућности предузимати инспекцијске мјере због нерјешеног имовинско-правног статуса водоводног система у неурбаним насељима. Такође, не врше се мјерења захваћене количине воде (немају уграђене водомјере или су исти неисправни). Ово нарочито отежава контролу рибњака и проточних хидроелектрана. Евидентан је пораст броја ових објеката. Заједничке контроле, у овој области, су вршене са здравствено-санитарном, урбанистичко-грађевинском, еколошком инспекцијом и инспекцијом за шумарство и ловство. Неопходно је нарочиту пажњу поклонити организованом подизању јавне свијести грађана за одрживо, рационално и економично коришћење водних ресурса.

Под **осталим** инспекцијским контролама у области водне инспекције, вршене су контроле обрачунавања и плаћања водних накнада. Укупно су извршене 24 контроле, од чега је било 7 неуредних контрола (29%). Инспектори су предузели 4 управне мјере и то отклањање неправилности. Издат је један прекршајни налог у вриједности од 500 КМ.

Као резиме овог извјештаја значајно је констатовати следеће:

- уређаји за пречишћавање индустријских отпадних вода су дјелимично или потпуно ван функције;

- отпадне воде из насеља и градова се не пречишћавају, већ се преко канализационих колектора директно испуштају у водотоке (изграђени су уређаји за пречишћавање отпадних вода у општинама: Требиње, Билећа и Челинац.) У функцији је и неколико мањих уређаја који третирају урбане отпадне воде са појединих дијелова насеља. Такође, у току је изградња неколико уређаја у појединим општинама.

- неопходно је подизати свијест грађана о заштити вода као сегмента заштите природе, што је законска обавеза Јавне установе „Воде Српске“,

- експлоатација шљунка и пијеска из водотока није системски ријешена кроз пројекте уређења водотока, него се, у великом броју случајева ради о пукој експлоатацији материјала из водотока са свим негативним последицама,

- у циљу бољег, квалитетнијег и ефикаснијег рада контролних органа потребно је остварити квалитетну сарадњу са Јавном установом „Воде Српске“, а нарочито у областима заштита од вода и уређење водотока,

- изградња и рад сеоских водовода углавном се одвија без одговарајуће потребне и прописане документације, односно, не рјешавање имовинско-правних односа код великог броја сеоских водовода, инспекцијске контроле, практично, чини немогућим,

- општине нису донијеле обавезну програмску документацију и локалну регулативу за санитарну заштиту изворишта, управљање комуналним отпадом, одвођење отпадних вода у насељима у којима нема јавне канализације и др.

- још увијек је присутна пракса издавања употребне дозволе и концесионих уговора без претходно прибављених потребних водних аката,

- неопходно је нарочиту пажњу поклонити организованом подизању јавне свијести грађана за одрживо, рационално и економично коришћење водних ресурса, као и за заштиту вода од штетних промјена њених својстава,

- због великог броја неуредних контрола по основу нетачног обрачунавања водних накнада, сматрамо да би било добро едукативно дјеловати преко Савеза рачуновођа и ревизора,

- евидентна је недовољна кадровска попуњеност ове инспекције, која је нарочито изражена у појединим јединицама локалне заједнице, што је лимитирајући фактор за још бољи и ефикаснији рад водне инспекције,

- потребно је убрзати доношење подзаконских аката предвиђеним Законом о водама, како би се створиле институционалне и регулативне претпоставке за његову примјену, а тиме и ефикаснији рад водних инспектора.

Значајно је напоменути да се мјере у сектору вода планирају на дужи период у складу са економским могућностима. Од конкретних мјера може се истаћи обезбјеђивање кредитне линије (потписан уговор са Европском инвестиционом банком) за инвестициону активност у комуналну инфраструктуру општина (санација водоводних и канализационих система у Републици Српској) у износу од 50.000.000 евра, уз обавезу да локалне заједнице обезбиједје још толико новца, као властито учешће. Као помоћ, обезбијеђена су бесповратна средства из IPA фонда у износу од 14.500.000 евра, као и 1.250.000 евра од IPF фонда за техничку припрему пројеката. Обухваћене су следеће 22 општине: Приједор, Котор Варош, Рибник, Брод, Пале, Соколац, Рогатица, Требиње, Зворник, Гацко, Лопаре, Градишка, Хан Пијесак, Лакташи, Нови Град, Шамац, Шековићи, Шипово, Трново, Власеница, Козарска Дубица и Теслић.

Реализована је Студија изводљивости за изградњу система за наводњавање који би се финансирао кредитним средствима Свјетске банке у износу од 20.000.000 долара.

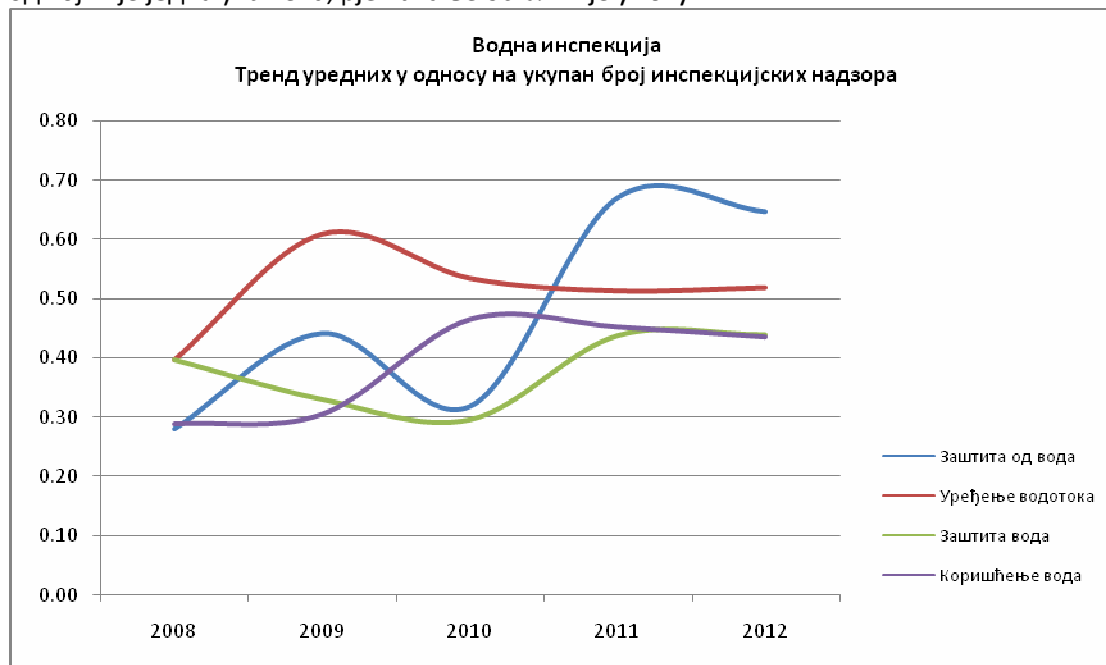
Потписан је уговор са Европском инвестиционом банком и обезбијеђена кредитна средства у износу од 55.000.000 евра за санацију штета од поплава.

Јасно је, да све ове, као и друге активности треба попатити инспекцијским контролама, а то ће бити тешко са постојећом кадровском попуњеношћу водне инспекције.

Важно је констатовати, да је урађен један од најважнијих докумената стратешког планирања једне државе, а то је „Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2012-2024“. „Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2012-2024“ је

изузетно важна планска активност у сектору вода Републике Српске, која је базно полазиште за даље активности у свим другим видовима базних планирања.

Водни инспектори у саставу органа локалне управе извршили су 1373 контроле, од чега је било 267 (19.4 %) неуредних контрола. Предузето је укупно 287 управних мјера, од чега 257 превентивних (отклањање недостатака) и 30 забрана рада. Издато је укупно 13 прекршајних налога у износу од 7,200 КМ. На рјешења инспектора излавлено је седам жалби, од којих је једна уважена, рјешавање осталих је у току.

3.7. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА

У 2012. години републичка техничка инспекција од планираних 2235 контрола извршила је 1921 или 86%. Основни разлог за неизвршење планираног броја контрола везан је за мањак инспектора у областима надзора рударства, термоенергетике, нафте и гаса, као и ангажовање инспектора у области радних односа, гдје су инспектори на основу овлашћења Инспектората, као инспектори рада, обавили укупно 94 контроле.

Од извршеног броја контрола 1921, редовних контрола било је 1464 или 76,2%, ванредних 163 или 8,5% и контрола извршења рјешења 294 или 15,3%. Неуредних контрола било је 385, неуредних контрола извршења рјешења 12, што укупно износи 397 неуредних контрола (21%). Инспектори су предузели 371 управну мјеру (донијели 370 рјешења за отклањање недостатака и једна забрана рада), издата 22 прекршајна налога и поднесено 23 захтјева за покретање прекршајног поступка. Укупна вриједност прекршајних налога износи 51.660 КМ, а по основу покренутих прекршајних пријава 54.398КМ. На рјешења инспектора уложено је 14 жалби које су у већој мјери уважене, што у односу на број донесених рјешења износи 3,4%.

У области **електроенергетике** од планираних 492 контроле извршено је 467 контрола, односно 95% од плана. Од укупно извршеног броја контрола, 231 контрола је била неуредна (49,5%), донесено је 224 управних мјера, издато 12 прекршајних налога и покренуте 2 прекршајне пријаве. Највећи број контрола извршен је у дистрибуцији електричне енергије 397 (85%), затим у преносу електричне енергије 32 (6.8%), производњи електричне енергије 7 (1.5%) и 31 (6.6%) контрола испуњености услова за обављање дјелатности.

Проблеми у овој области везани су за исправност дистрибутивних ТС, ВН и НН водова, а што је посебно изражено за удаљена сеоска подручја. Најтеже стање је у АД "Електрокрајина"

Бања Лука у којој су и губици електричне енергије највећи, што је утицало и на повећан број оправданих притужби грађана. У осталим електродистрибутивним предузећима примјетно је такође мање повећање дистрибутивних губитака. Термоелектране и хидроелектране у извјештајном периоду радиле су стабилно без хаваријских стања и без значајнијих испада са мреже, а на истим су урађени квалитетни ремонти опреме. На ТС и ДВ који су у функцији преноса електричне енергије није било већих хаваријских стања и застоја у преносу енергије.

Неправилности и недостаци утврђени у контролама дистрибуције електричне енергије односе се на техничку исправност тј. квалитет одржавања електроенергетских објеката (редовност одржавања ТС, замјену дотрајалих стубова и линијских водова, редовност расијецања растиња испод водова и сл.), редовност вршења периодичних прегледа и испитивања на електроенергетским постројењима, примијењеност техничких норматива и мјера заштите, обезбјеђеност и вођење техничке документације и одговарајућих књига, израде упутстава и друге погонске документације.

У области **термоенергетике** извршене су 524 контроле, што је за 37 (108%) контрола више од планираног броја. Од наведеног броја извршених контрола 493 су биле редовне контроле (94,1%) и 31 ванредна контрола (5,9%). Неуредних контрола било је 46 или 8,78% од извршеног броја контрола. Донесено је 46 рјешења за отклањање недостатака. Није било предузимања прекршајних мјера.

Неправилности и недостаци који су констатовани при инспекцијским контролама опреме под притиском углавном се односе на недостатке констатоване при спољашњем прегледу (неисправност термометра, манометра и њихова баждареност, промјена облика и геометрије посуде, лоша антикорозиона заштита и сл.), затим при унутрашњем прегледу (недовољно очишћене површине како би се могло сагледати стање варова и основног материјала, појаве деформација), те при испитивањима под притиском хладном воденом пробом (пропуштање воде), због чега су у више наврата налагана додатна испитивања.

У извјештајном периоду није се десио ни један ванредни догађај (хаварија, повреда на раду и сл.) изазван неисправношћу опреме под притиском.

У области **рударства** извршене су 142 контроле, од чега се 120 односило на редовне контроле (84,5%), 22 на ванредне контроле (15,5%). Неуредних контрола било је 74 или 52,1% од извршеног броја контрола. Донесено је 68 рјешења за отклањање недостатака. На рјешења инспектора уложене су 2 жалбе које су позитивно рјешене. Изречено је 8 прекршајних налога за правна и одговорна лица у правном лицу и једна прекршајна пријава.

Неправилности у области рударства односиле су се на примјену прописаних мјера заштите на раду у погледу квалитета и редовности вршења обуке радника, набавке личних заштитних средстава, вршења периодичних љекарских прегледа радника и придржавања техничких норматива и мјера заштите при експлоатацији минералних сировина, на благовременост обезбјеђења одобрења за извођење радова по пројектно-техничкој документацији, те испуњеност услова за обављање дјелатности.

У извјештајном периоду у области рударства, у Руднику олова и цинка „САСЕ“ Сребреница, десила се једна смртна повреда на раду и једна тежа повреда на раду која је након мјесец дана завршила се са смртним исходом. Поред наведеног у Руднику „Угљевик“-ПК „Богутово Село“ и „Рудинг“ АД Угљевик – ПК „Јаблан Град“ десила се по једна тежа повреда на раду, радника на одржавању рударских машина. Наведене повреде су углавном последица непридржавања правила и прописа заштите на раду, недовољне обуке радника при руковању и одржавању постројења и рударских машина. Поред наведеног у РИТЕ „Гацко“ РЈ „Рудник“ при доласку на радно мјесто десиле су се три теже повреде, а узрок је залеђена асфалтна подлога. Извјештаји о узроцима повреда са мишљењем достављени су надлежним органима како је регулисано Законом о рударству.

Бесправне експлоатације плочастог архитектонског камена било је на просторима општина Невесиње, Билећа, Шековићи и Осмаци као и техничког камена на простору општина Нови Град, Рибник, Град Бања Лука, и експлоатација пијеска и шљунка на простору општина Требиње (Зубци) и Градишка.

У области **геологије**, од планираних 122 контроле извршено је 115 или 94%, односно 7 контрола мање од планираног броја. Од извршеног броја контрола 93 су биле редовне контроле и 22 ванредне контроле. Неуредних контрола било је 34 (29,6%). Највећи број контрола извршен је код субјеката који се баве експлоатацијом минералних сировина 66 (57,4%), затим код субјеката који се баве истраживањем минералних сировина 33 (28,7%) и 16 (13,9%) контрола код субјеката који се баве израдом и ревизијом геолошке техничке документације. Донесена су 33 рјешење о отклањању неправилности. Није било прекршајних налога.

У области геологије и геолошких истраживања и даље је евидентан проблем обнављања лежишта минералних сировина, а у дијелу експлоатације минералних сировина проблеми везани за обезбјеђење потребних стручних кадрова за управљање квалитетом и ажурирање геолошке техничке документације при извођењу рударских радова.

У области **нафте и гаса** од планираних 764 контрола извршене су 673 (88,1%). Од наведеног броја извршених контрола 6 (0,9%) се односе на ванредне контроле, а 667 (99,1%) су редовне контроле по мониторингу. Неуредних контрола било је 12 (1,8%). Све неуредне контроле односе се на бензинске пумпне станице.

У овој области дошло до побољшања квалитета течних горива на тржишту Републике Српске. Овај показатељ може се објаснити превазилажењем почетних проблема производње течних нафтних горива у рафинерији Брод, јер садашњи подаци указују на то да гориво из бродске рафинерије по параметрима квалитета одговара европским прописима и стандардима.

Укупно неусаглашених узорак горива са БАС стандардима било је 12 или 0,56% и узети су на бензинским пумпним станицама а на терминалима велепродаје није било неусаглашених узорак. Неусаглашеност квалитета горива углавном се односила на снижену тачку паљења, и садржај сумпора. Неусаглашених узорак односило се на дизел горива Еуро 4 (8 узорак) и Еуро 5 (2 узорка), лож уље екстра лако 2 узорка.

У односу на 2011. годину смањен је број неуредних контрола и неусаглашених узорак, што указује на побољшање квалитета течних горива на тржишту Републике Српске. Овај показатељ може се објаснити превазилажењем почетних проблема производње течних нафтних горива у рафинерији Брод, јер садашњи подаци указују на то да гориво из бродске рафинерије по параметрима квалитета одговара европским прописима и стандардима.

Изречена су 2 прекршајна налога за правно и одговорно лице и поднесено је 20 прекршајних пријава против предузећа и одговорних лица. Код надлежних судова прихваћене су прекршајне пријаве и изречене су казне, а један дио пријава је и даље у поступку рјешавања.

Контрола квалитета мазива и гасова још увијек се не врши, јер за то не постоје законски прописи, овлашћене лабораторије за вршење њихових анализа и тијела за оцјену усаглашености.

Ефекти рада техничке инспекције огледају се у следећем:

- у производњи и преносу електричне енергије није било већих проблема. Термоелектране и хидроелектране у извјештајном периоду радиле су стабилно без хаваријских стања и без значајнијих испада из мреже, а на истим су урађени квалитетни ремонти опреме. На ТС и ДВ који су у функцији преноса електричне енергије није било већих хаваријских стања и застоја у преносу енергије. Примјетан је пад квалитета одржавања електроенергетских објеката у ЕД предузећима, што је утицало и на повећање дистрибутивних губитака у свим дистрибуцијама, а посебно у ЕД „Електрокрајина“ Бања Лука у којој су и губици електричне енергије највећи,

- у области нафте и гаса, дошло је до побољшања стања техничке исправности и квалитета горива,

- у извјештајном периоду у области термоенергетике није се десио ни један ванредни догађај (хаварија, повреда на раду и сл.) изазван неисправношћу опреме под притиском,

- у циљу смањења повреда на раду у области рударства, предузимане су мјере побољшања техничких и превентивних мјера заштите на уређајима и постројењима као и мјере додатне обуку и провјеру знања радника из области заштите на раду и здравља радника,

- у области рударства смањен је број повреда радника са смртним исходом и број тежих повреда радника.

У наредном периоду у циљу повећања ефикасности рада инспекција као и рјешавања текуће и друге проблематике потребно је:

- извршити кадровску поуну инспекције за три инспектора: један рударски, један термоенергетски и један елелектроенергетски инспектором,

- повећати сарадњу са надлежним министарством, нарочито у области законске и подзаконске регулативе,

- већи значај дати контролама превентивне заштите, периодичним прегледима постројења и средстава рада, мјерењима микроклиме у радној средини, периодичним љекарским прегледима радника, радном времену запослених и др.,

- дати већи значај питању обуке радника за самосталани безбједан рад. Посебно се морају нагласити услови обављања послова у области рударства који се односе на услове подземне експлоатације минералних сировина. У овој области потребно је на нивоу РС обезбједити редовно школовање КВ радника у области рударства,

- дати већи значај инспекцијском надзору у стратешким предузећима из области експлоатације минералних сировина (угља, жељезне руде, руда обојених метала и неметаличних минералних сировина) са аспекта рационалног искориштавања лежишта као и контролама у дијелу основних и детаљних геолошких истраживања у циљу обнављања резерви постојећих лежишта и изналажења нових лежишта минералних сировина,

- дати већи значај инспекцијском надзору над објектима и постројењима рафинерије нафте „Брод“, рафинерије уља „Модрича“ постројењима ТЕ „Угљевик“, „Гацко“ и „Станари“ у изградњи, као и енерганам за производњу топлотне енергије,

- у области термоенергетике извршити обуку инспектора по питању спровођења наредбе Министарства вањске трговине и економских односа БиХ-а о опреми под притиском,

- боља контрола концесионара по питању рационалног искориштавања лежишта минералних сировина и уредног плаћања концесионе накнаде по основу продаје и кориштења минералних сировина,

- боља контрола употребе и кориштења експлозива и експлозивних средстава у области рударства (површинске и подземне експлоатације минералних сировина),

- појачати контроле у електродистрибутивним предузећима по питању испоруке квалитетне електричне енергије крајњим потрошачима, као и санације објеката и постројења у циљу смањења дистрибутивних губитака и квалитетније испоруке електричне енергије крајњим корисницима,

- боља контрола предузећа која врше услуге у областима надзора: пројектовања, ревизије, одржавања елелектроенергетских постројења и уређаја, услуга извођења рударских радова и др.

3.8. САОБРАЋАЈНА ИНСПЕКЦИЈА

Инспекција у области саобраћаја и веза врши контролу друмског, жељезничког, водног и поштанског саобраћаја. У области друмског саобраћаја саобраћајна инспекција врши надзор око 4000 км путева, око 220 предузећа за превоз лица, преко 1.800 лиценцираних превозника у домаћем и међународном превозу и преко 200 станица техничког прегледа возила. У области жељезничког саобраћаја саобраћајна инспекција врши надзор АД „ЖРС“ и 4 предузећа која имају жељезничку инфраструктуру за своје потребе. У области водног саобраћаја, саобраћајни инспектори надзиру ријеку Саву са лукама и пристаништима, унутрашње водотоке (Дрина и Врбас, Требишњица) и водну пловидбу на шест језера. У области поштанског саобраћаја, саобраћајни инспектори надзиру јавног поштанског оператера и поштанске оператере у оквиру курирских услуга. Инспекцијски надзора локалних путева, градског, приградског и такси превоза на територији јединице локалне самоуправе врше 24 саобраћајна инспектора у 23 јединице локалне самоуправе.

Сектор саобраћајне инспекције обавља унутрашњи инспекцијски надзор у друмском саобраћају (друмски превоз лица и/или ствари и техничких прегледа), јавним путевима, у жељезничком саобраћају (саобраћајна и транспортна дјелатност, пруге и пружна постројења, жељезничка возила, СС и ТК уређаји и електроенергетски надзор), у водном и поштанском саобраћају.

У унутрашњем инспекцијском надзору саобраћајне инспекције, у 2012. години извршено је 1397 инспекцијских контрола од чега је 454 или 32% неуредних, у оквиру којих су инспектори предузели 335 управних мјера, од чега је 166 или 49,5% превентивних (отклањање неправилности) и 169 или 50,5% репресивних (забрана вршења незаконитих радњи). Изречено је 335 прекршајних налога и поднешена 32 захтјева за покретање прекршајног поступка. Вриједност издатих прекршајних налога је 130.690 КМ. У областима надзора саобраћајне инспекције у 2012. години, евидентан је пораст нивоа уредности у односу на претходну годину, са 38% на 32% неуредних контрола. Посебно је евидентиран тренд пораста уредности код надзора у поштанском, водном и жељезничком саобраћају.

У области **друмског саобраћаја**, посебно значајне неправилности односе се на квалитет рада станица техничких прегледа (фиктивни технички прегледи возила и фалсификовање измјеритеља извршеног прегледа). Инспектори су користили репресивне управне мјере (40 забрана, од чега је за 14 станица је забрањен рад на период од 15 дана, за 2 станице је забрањен рад на период од 30 дана, а за 2 станице је забрањене на период од 45 дана). Изречене су 3 забране вршења техничких прегледа за лиценцу, и то у једном случају на период од 30 дана, а у 2 случаја на период од 45 дана. Изречен је 201 прекршајни налог против, на износ од 45.000 КМ. Када је у питању функционисање станица техничких прегледа, посебан проблем представља чињеница да још увијек није имплементиран бар код на возила, што поспјешује могућност фиктивних техничких прегледа. Битно је напоменути да је инсталисање камера на станицама техничких прегледа у овом тренутку неопходно.

Такође је интензивно третиран нелегални превоз путника, у складу са Закључком Владе Републике Српске. У том смислу изречено је 78 репресивних мјера (12 поднесених иницијатива надлежним органима Министарства комуникација Босне и Херцеговине за изрицање управних мјера, 12 искључених возила из саобраћаја, десетине забрана по осталим основама – непрописно вршење послова превоза, посебно у дијелу нелегалног превоза лица у друмском саобраћају). И даље је евидентан проблем сарадње са органима Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, у погледу изрицања мјера по захтјевима инспектора. Због наведених проблема и мањкавости Закона о међународном и међентитетском друмском превозу, отежано је поступање по Закључку Владе Републике Српске, који се односи на нелегалан превоз путника у међународном превозу.

Посебно су проблематична незаконита стања узрокована понашањем превозника из Федерације у транзиту кроз Републику Српску, која се не могу ријешити без репресивног поступања органа Босне и Херцеговине.

У надзору јавних путева изречено је 28 прекршајних налога у вриједности од 27.600КМ.

Када је у питању безбједност **жељезничког саобраћаја** потребно је напоменути да су посљедице по животе лица у жељезничком саобраћају у тренду даљег смањења. Смртно страдалих је 5, за једно мање него у претходној години, а повријеђених је 4 или 15 мање него у претходној години. Углавно страдају учесници у саобраћају који се налазе у друмским превозним средствима, код незгода у локацијама укрштања пута и пруге у нивоу или грађани који се неовлаштено крећу пругом. Дешавају се смртни случајеви код лица која покушавају отуђити електричне каблове који су под напоном.

У области **водног саобраћаја** (безбједност пловидбе, пловни објекти, објекти безбједности пловидбе, експлоатација ријечног корита) у 2012. години, извршено је 26 инспекцијских прегледа или 0.01% од укупног броја инспекцијских контрола саобраћајне инспекције. У наведеној структури неуредних је 13 или 50% или инспекцијских контрола. Инспектори су предузели 10 управних мјера, од чега је 6 или 60 % превентивних, и 4 или 40 % репресивних управних мјера. Ниво уредности у водном саобраћају у 2012. години је значајно порастао (за 10%) што је посебно битно са позиције безбједности туристичке пловидбе гдје још увијек није евидентиран ванредни догађај са посљедицама по животе људи.

Јединице локалне самоуправе врше регистрацију пловних објеката. Техничке прегледе и баждарење пловних објеката врше овлаштене организације у Градишци и Вишеграду, а техничке прегледе пловних објеката-ресторана на води врше посебно опремљена и овлаштена организација из Хрватске.

У области **поштанског саобраћаја** и даље је евидентан проблем са самодоставом рачуна за извршене комуналне и друге услуге, посебно када су у питању велики даваоци услуга према грађанима и привредним друштвима. У односу на претходну годину евидентиран је мањи ниво инспекцијских активности, преваходно због чињенице да су надлежни судови у свом поступању исказали протурјечне ставове, посебно у погледу одлучивања супротно ставовима инспекције. Након што је Уставни и Врховни суд дао легалитет раду инспектора, настављена је инспекцијска активност у надзору поштанског саобраћаја.

Саобраћајни инспектори у саставу јединица локалне самоуправе врше надзор у друмском саобраћају у 24 локалне заједнице, са 23 саобраћајна инспектора. У 2012. години извршено је 4281 прегледа од чега је 1328 или 31% неуредних прегледа. У 1233 случајева инспектор је поступио превентивно, а у 149 случајева репресивно. Општински инспектори су издали 610 прекршајних налога.

На основу презентованих показатеља рада саобраћајне инспекције, евидентан је тренд раста уредних контрола инспектора.

Међутим, евидентирана су и сљедећа неповољна стања:

Појава неуредног такси превоза на релацији Шипово - Мркоњић Град - Бања Лука и Кнежево - Бања Лука, Појава нелегалног превоза путника путничким аутомобилима на релацији Шипово - Мркоњић Град - Бања Лука и Кнежево - Бања Лука, Још увијек незадовољавајуће стање уредности станица техничких прегледа, проблеми у самодостави рачуна за извршене комуналне и друге услуге у поштанском саобраћају.

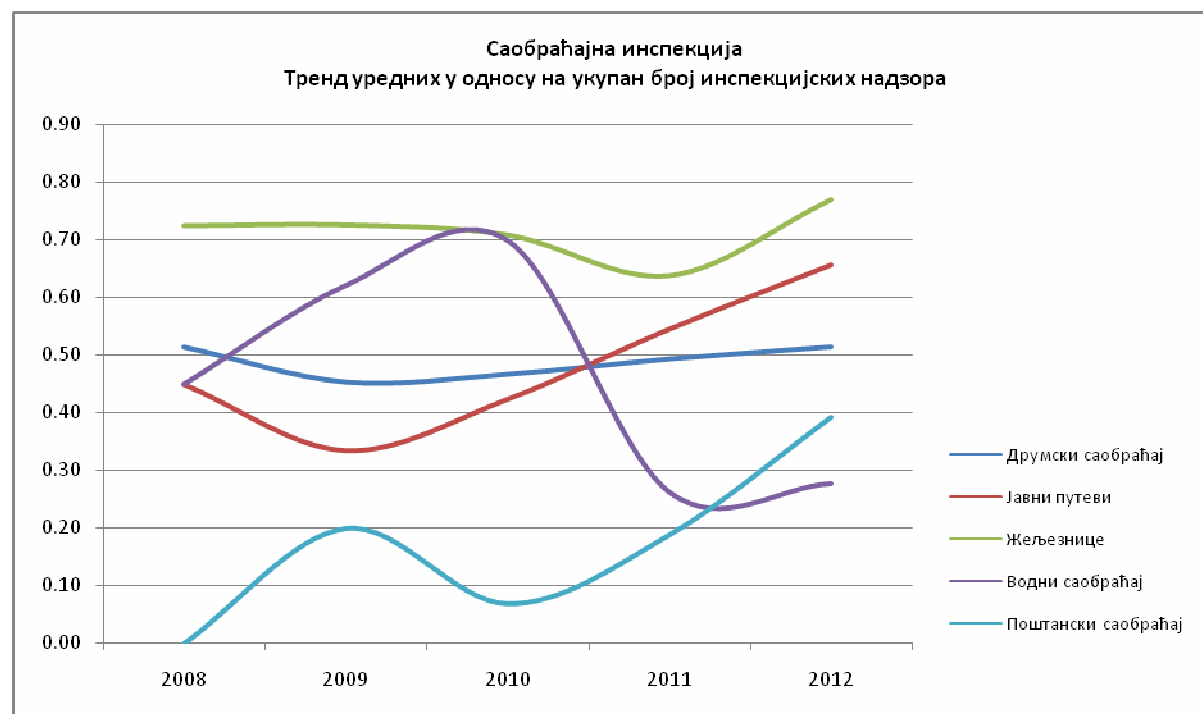
Описани нелегалан рад грађана у друмском саобраћају, са позиције регулативе не дозвољава инспекторима кавалитетан инспекцијски надзор и доказивање почињеног прекршаја у форми доказа о наплати услуге. Покушај измјене прописа није успио, због оцјене надлежних да су у питању грађанске слободе које се не могу угрожавати. Слична је ситуација и са неуредним такси превозом између локалних заједница.

У надзору станица техничких прегледа, још увијек није инплементиран бар код, чиме би се спријечило вршење техничких прегледа без присутног возила.

Стање у области жељезничког саобраћаја је стабилно. Број смртно страдалих на жељезници и број ванредних догађаја у локацијама путног прелаза је у паду. Ријешен је проблем системске грешке на кочници 200 вагона увезених из Пољске.

Водни саобраћај је и даље безбједан, без евидентираних ванредних догађаја, посебно када је у питању туристичка и спортска пловидба на ријекама (Дрина, Врбас и Тара).

Сарадња са надлежним органима Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине је и даље незадовољавајућа, посебно у погледу изрицања санкција по пријавама инспектора.

3.9. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА

Инспекцијски надзор у извјештајном периоду је вршило 6 урбанистичко-грађевинских и 4 еколошка инспектора. Основни циљ рада урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције своди се у суштини на повећање легалности и квалитета просторног и урбанистичког планирања, повећање легалности, квалитета и сигурности грађења, сигурности коришћења изграђених објеката, повећање квалитета стратешких и других грађевинских материјала, повећање провођења Закона из области заштите животне средине и припадајућих подзаконских аката, других комплементарних закона, те поштовања еколошких стандарда.

Од 1041 извршених контрола у сектору урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције, неуредних је било 303 (29,2%). У 228 случајева су предузете превентивне мјере, док у 39 случајева су предузете репресивне управне мјере, издато је 57 прекршајних налога у висини од 72.410 КМ. Број контрола у којима су утврђене неправилности у периоду јануар – децембар 2012. године (303), је мањи у односу на исти извјештајни период у 2011. години (346), што говори да постепено расте дисциплина у примјени и поштовању прописа, стандарда и норми, као и уређења стања у цјелини у свим областима.

У области **урбанизма и грађења** извршена је 631 контрола, а неправилности су утврђене у 200 прегледа (31,6%). Управне мјере су предузете у 172 случаја, а у 134 (78%) прегледа наређене мјере отклањања неправилности. Репресивне мјере су предузете у 39 случајева и то 15 пута је забрањено је обављање дјелатности због неиспуњавања услова за рад, прописаних лиценцом за грађење објеката, израду техничке и просторно планске документације, 20 забрана грађења за објекат који се гради, једна забрана производње асфалта и једна забрана даље израде просторно-планске документације (регулациони план). У 29 случајева покренут је захтјев за укидање лиценце по праву надзора, након контроле извршења рјешења. Издато је 38 прекршајних налога у вриједности 53.010 КМ.

Контролом у области **испуњености услова за рад**, која је била приоритет рада инспекције, у овом извјештајном периоду, на основу договора са представницима Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, у периоду јануар-децембар 2012. године (лиценце за грађење, израду техничке и просторно-планске документације), утврђене су неправилности у 29,2% случајева од укупног броја контрола, што је за 0,9% мање него у истом извјештајном периоду за 2011. годину. Повећање броја уредних контрола у области испуњености услова за рад је прије свега посљедица континуираног рада републичке урбанистичко-грађевинске инспекције и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију у ранијим периодима. Након контроле извршења рјешења, код субјеката који нису отклонили недостатке, због којих су наређене мјере забране обављања дјелатности или отклањања неправилности, у 29 случајева покренути захтјеви за укидања лиценци по праву надзора. На основу захтјева инспекције Министарство је укинуло 12 лиценци, а у 11 случајева је умањило овлашћења дата лиценцама. У овој области проблем у раду инспекције представља и непостојање регистра предузећа којима су издате лиценце за грађење, израду техничке и просторно-планске документације, а о чему је у више наврата информисано надлежно Министарство. Дјеловањем републичке урбанистичко-грађевинске инспекције у посматраном извјештајном периоду, након контроле извршења рјешења, утврђено је да су субјекти контроле накнадно запослили 25 дипломираних инжењера разних струка, као и 220 КВ радника грађевинске струке.

У **погледу стања и коришћења те техничког осматрања изграђених грађевина** у функцији магистралних и регионалних путева (мостови и тунели) стање се побољшава, из разлога што је корисник тих грађевина отпочео са радњама на прописаног техничког осматрања истих, путем којих се доказује конструктивна отпорност тих грађевина. Ситуацију у погледу тих објеката, усложњава, са становишта корисника тих објеката и релативно сложен и дуготрајан Законом прописан поступак прибављања одобрења за грађење и употребу. Полазећи од значаја објеката који су у употреби, а који не посједују потребну документацију и могућих негативних посљедица усљед коришћења тих објеката, а на основу дјеловања

републичке урбанистичко-грађевинске инспекције корисници објеката су покренули иницијативу за прибављање документације, неопходне за коришћење наведених објеката, као и радње на прописаном техничком осматрању (над одређеним дијелом мостова је већ извршено техничко осматрање и одрађени по потреби санациони радови) и одржавању истих.

Анализом стања у области урбанизма и грађења видљиво је да се стање у области **производње стратешких материјала** (бетона и асфалта), а на основу дјеловања републичке урбанистичко-грађевинске инспекције у ранијим периодима, а и у овом извјештајном периоду знатно побољшало. И овдје се може рећи да као и у условима за обављање дјелатности економска криза оставља посљедице, али да је стање још увијек задовољавајуће.

У **области изградње објеката** (путни појас, рехабилитација националних споменика, санација ратом оштећених објеката и остали објекти) из надлежности републичке урбанистичко-грађевинске инспекције, било је 16 забрана грађења због одступања од пројектне документације, као и због непосједовања одобрења за грађење.

У области **просторно-планске, урбанистичко-техничке и друге документације**, неправилности су утврђене у 14.8% прегледа, од укупног броја прегледа, што је за 3,2% мање неуредних контрола него у 2011. години. Од укупног броја прегледа у овој области једанпут је обустављен даљи поступак израде просторно-планске документације (регулациони план). Највећи проблем у овој области је у непостојање планске документације у многим градовима/општинама, а будући да се плановима рјешавају намјена, организација и уређење простора и насеља, евидентна је величина овог проблема, а због чега је посљедица издавање одобрења за грађење на основу мишљења разних комисија чија је стручност упитна, те није ни риједак случај злоупотребе таквих мишљења. Велики проблем у овој области, за рад инспекције представља досљедна примјена члана 121. Закона о уређењу простора и грађењу (усвајање просторних планова, урбанистичких планова и зонинг планова) који су од стране локалних заједница требали бити усвојени до 22.06.2012. године, а што већина градова и општина није урадила - кратак рок, финансијска средства и тд.), о чему смо упознали ресорно Министарство па су очекивања да ће овај проблем бити ускоро ријешен, да не би настала блокада израде просторно-планске документације, а самим тим и велики проблеми и самој изградњи објеката.

Као важну напомену треба истакнути да је у извјештајном периоду за 2012. годину на рјешења урбанистичко-грађевинских инспектора изјављене 4 жалбе, које су одбачене/одбијене од стране ресорног Министарства, што указује на реално и квалитетно утврђивање чињеничног стања и предузимање инспекцијских мјера.

Тежиште рада републичких еколошких инспектора у извјештајном периоду, у области **заштите животне средине**, углавном се заснивало на контролама објеката и постројења која морају посједовати еколошку дозволу, те ако је посједују, да ли испуњавају услове из исте, контролама новоизграђених објеката који не могу бити пуштени у рад без претходно прибављене еколошке дозволе (загађивачи животне средине), контролама правних лица, која посједују лиценцу о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине, а везано за испуњеност услова из лиценце, контролама субјеката који се баве управљањем отпадом у смислу контрола посједовања дозвола за управљање отпадом те испуњености услова из истих као и контролом услова који субјекти морају испунити у прекограничном кретању отпада.

Републички еколошки инспектори су у извјештајном периоду извршили укупно 410 контрола, а неправилности су утврђене у 105 контрола (25,6% од укупног броја извршених контрола), што је за 8,9% мањи број неуредних контрола него у истом извјештајном периоду за 2011. годину, што показује да се у овој области код субјеката контроле, повећава свијест о заштити животне средине и поштовању прописа у овој области. Инспектори су у 95 прегледа наредили мјере отклањања неправилности, те наредили једну забрану управљања отпадом. Поднесено је 19 прекршајних налога у вриједности 19.400 КМ. Анализом стања у овој области видљиво је да је већина субјеката контроле прибавила еколошке дозволе у претходном

периоду, али је такође утврђено да субјекти контроле не проводе у потпуности све мјере наређене еколошким дозволама.

Најчешће неправилности у подобласти контроле **испуњеност услова из еколошких дозвола** огледале се углавном на непровођењу мониторинга-мјерења емисија полутаната у животну средину, као и непровођењу мјера у виду инвестиционих радњи, а које су инвеститори имали провести (што се најчешће доводи у везу са смањеним приливом профита, отежаним остваривањем амортизационих средстава и генерално са свјетском економском кризом).

У области контрола **испуњености услова за управљање отпадом**, генерално се може донијети став да је све већи број субјеката контроле прибавио потребне дозволе или се налази у процесу прибављања, али и да одређени дио ових привредних друштава не испуњава услове, нити може испунити услове управљања отпадом у потпуности.

Анализирајући резултате контрола **испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине**, да се примјетити да нема великог броја регистрованих привредна друштва која обављају ову дјелатности. У овој подобласти неправилности у регистрованим субјектима заснивале су се углавном на недовољном броју инжењера одређеног профила (најчешће техничке струке).

Такође, треба истаћи да у контролама **прекограничног кретања отпада** нису уочене генерално неправилности, односно да сви субјекти који су регистровани за ову дјелатност, углавном у потпуности поштују процедуре прекограничног кретања отпада. Једина неправилност, а што је уочено код свих субјеката контроле, је у нередовном најављивању прекограничног кретања отпада инспекцијским органима.

Највећи проблем у раду ове инспекције представља недостатак регистра загађивача животне средине, а будући да је област заштите животне средине је посебно значајна и свеобухватна област, увођење реда у ову област је дугорочан посао и захтјева ангажовање великог броја органа и организација (прије свих Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и локалних управа), као и медија, без чије активности рад инспекцијских органа неће моћи дати посебно значајне ефекте, нарочито са аспекта индиција, идентификације, те пружања информација о проблемима у овој области, чија ће активност допринијети бржем реаговању инспекцијских служби, као и мали број еколошких инспектора на локалном нивоу. Републичка инспекција ће у наредном периоду појачано радити са локалним инспекцијама и градовима/општинама по овом питању, како би Министарство просторног уређења, грађевинарства и екологије било у стању да прикупи податке о загађивачима и на основу тога, формира регистар загађивача. Већих еколошких инцидената у извјештајном периоду није било.

Пред овом инспекцијом у будућем периоду су велики изазов и велики посао, гдје су осим јачања капацитета инспекције и стручних кадрова која се баве заштитом животне средине на локалном нивоу идентификован и сљедећи проблеми инспекције ради спровођења закона о заштити животне средине: непостојање обуке и специјализације за еколошке инспекторе, непостојање модерне опреме за брзо реаговање и подршке за такву опрему и тд. Но и поред недостатка материјалних средстава у сарадњи са међународним пројектима у извјештајном периоду се успјела организовати обука еколошке инспекције у области заштите животне средине и управљања отпадом. Републичка еколошка инспекција ће кроз одређене међународне пројекте настојати ове проблеме у и у наредном периоду ријешити (опрема, обуке).

Урбанистичко-грађевински инспектори у саставу органа локалне управе (54 извршиоца) су у оквиру својих надлежности, извршили укупно 8.606 контрола (13 контрола по инспектору мјесечно), неправилности утврдили у 1.588 прегледа (18,5%), те на основу утврђеног стања предузели 1.588 управних мјера. Будући да је усвојен Закон о квалитету грађевинских производа, у наредном периоду ће се инсистирати код градских/општинских инспекција на спровођењу одредби тог Закона, а планираће се и обука у циљу лакшег спровођења истог.

Еколошки инспектори у саставу органа локалне управе (19 извршиоца) извршили су укупно у извјештајном периоду 2.426 инспекцијских прегледа (11 прегледа по инспектору мјесечно), те издали 548 рјешења о отклањању неправилности и 8 рјешења о забрани рада објеката и постројења. Издато је 10 прекршајних налога за субјекте који су кршили Законе у области заштите животне средине. Будући да је један од основних проблема градских/општинских еколошких инспектора слаба заступљеност на локалном нивоу (19 извршиоца), а да је пред том инспекцијом велики посао у наредном периоду, то ће један од приоритетних задатака републичке инспекције у наредном периоду бити јачање еколошке инспекције на локалном нивоу.

У области просторног уређења, урбанизма и грађења у контролама је у периоду јануар-децембар 2012. години уочени су сљедећи проблеми:

- недостатак одговарајуће просторно-планске документације на свим нивоима, односно потреба измјена, допуна и ревизија постојеће планске документације (документација која се користи стара је и по тридесет година - према подацима ове инспекције 30% планске документације је донесено прије 1992 године, просторни планови градова/општина, сем Бијељине и Власенице су донесени прије 1992 године),

- законом предвиђена контрола техничке документације (ревизија) у пракси се често своди на формалност, а полазећи од значаја техничке контроле, која треба да утврди усклађеност пројекта са резултатима претходних радова, недопустиво је да се органи неодговорно односе према контроли техничке документације,

- непостојање координације између органа који издају одобрење за употребу објекта и одобрење за обављање дјелатности, јер се у пракси често дешава да надлежни орган изда одобрење за обављање дјелатности, а да претходно не провјери да ли је за објекат издато одобрење за употребу,

- неријешен проблем извршења рјешења о рушењу објеката (посебно у условима провођења општинских одлука о легализацији незаконито изграђених објеката) са правног, институционалног и са финансијског становишта,

- недовољна кадровска и материјална (инспектори у Прњавору и Челинцу имају плату око 500 КМ) оспособљеност великог броја инспекција на нивоу јединица локалне самоуправе,

- недовољно коришћење института покретања поступка за укидање рјешења о одобрењу за грађење и употреби објекта по праву надзора од стране градских/општинских инспектора,

- недовољно ажурно рјешавање жалби на првостепена рјешења, првенствено општинских инспектора,

- неизвршавање правоснажних рјешења којима је наложено рушење, односно уклањање објекта (у већини општина и градова не постоје предузећа са којима је склопљен уговор о рушењу бесправно изграђених објеката, чиме се и сам процес уклањања објекта значајно продужује и па неколико година или чак не изврши, па се намеће закључак нерада надлежних инспекција, иако су инспектори управни поступак довели до краја),

- поједини инвеститори објеката чије је функционисање од виталног значаја за Републику Српску приступају градњи и коришћењу ових објеката без довољне претходне припреме што ствара проблеме како у градњи тако и у употреби ових објеката.

У области заштите животне средине у контролама је уочено сљедећи проблеми:

- недовољан број еколошких инспектора на градском/општинском нивоу (свега 19 инспектора),

- немогућност великог броја загађивача да због застарјелих технологија и лоше финансијске ситуације испуне прописане услове из области заштите животне средине,

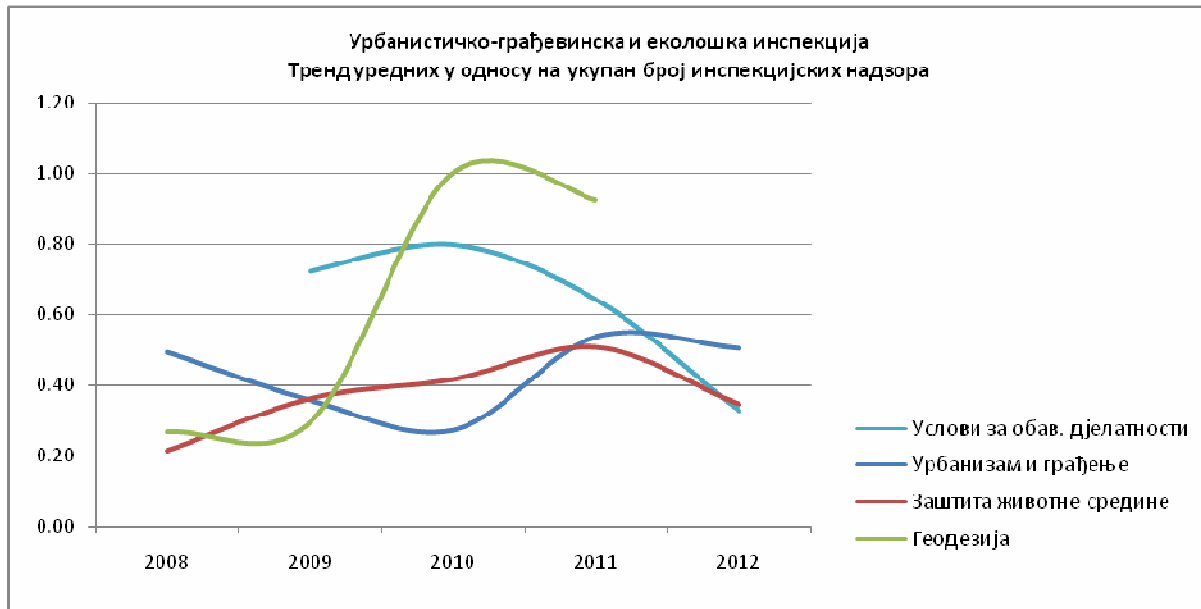
- непостојање регистра загађивача животне средине,

- честа непотпуна и непрецизна одређеност мјера прописаних у еколошким дозволама од стране надлежних органа, што представља посебан отежавајући фактор у контролама

испуњености услова из истих, од стране еколошких инспектора, као и простор за манипулацију од стране субјеката контроле.

Сарадња са надлежним Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарством саобраћаја и веза, МУП-ом, Републичком геодетском управом и другим министарствима и органима Владе Републике Српске је била на задовољавајућем нивоу, као и сарадња са средствима информисања, што је све заједно од битних предуслова за добар рад ове инспекције. Треба истаћи и добру сарадњу са локалним органима управе и локалним инспекцијама, које су такође биле на задовољавајућем нивоу.

3.10. ИНСПЕКЦИЈА РАДА

Активности инспекције рада и заштите на раду у току 2012. године биле су превасходно усмјерене ка остварењу стратешких циљева који су дефинисани у Плану рада, а које су засноване на даљем проширењу обима инспекцијског надзора, увођењу интегрисаних надзора, организовању појачаних инспекцијских надзора - кампања по делатностима, организовању појачаних надзора у јединицама локалне самоуправе, ради што равномјерније заступљености инспекцијских контрола на цијелом подручју Републике Српске, активној сарадњи са социјалним партнерима и уједначавању поступања инспектора рада у истим или сличним правним ситуацијама.

У 2012. години у саставу инспекције рада и заштите на раду радило је 35 инспектора распоређених у 6 Подручних одјељења.

Поред републичких инспектора рада у 2012. години радили су и 3 инспектора на подручју територије Града Бања Лука, а у последњем кварталу један инспектор на територији општине Шипово.

Инспектори рада су у 2012. години извршили 6746 контрола, од чега је 31% контрола било неуредно. Инспектори су изrekli 1.804 управних и 846 прекршајних мјера. Укупна вриједност издатих прекршајних налога је 983.000,00 КМ, а у поступцима принудног извршења рјешења изречене су новчане казне у вриједности од 4.000,00 КМ.

I Област радних односа

Инспектори рада и заштите на раду у 2012. години извршили су 4.959 контрола из области радних односа и запошљавања од тога 3172 редовних и 1787 ванредних контрола. Неуредних контрола било је 1.319 (или 26,7%) те су инспектори изrekli 1.078 управних мјера од чега 22 забране рада. Због повреде права радника из области радних односа и запошљавања инспектори су издали 596 прекршајна налога и поднијели 64 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Осим вршења надзора, инспекторима се свакодневно обраћао велики број лица усменим или телефонским путем, тако да су инспектори рада у току 2012. године обавили преко 16.000 хиљада консултација са странкама, која су тражила пружање правне помоћи ради заштите својих права и правилне примјене Закона о раду (кључни су проблеми у повећаном броју отказа уговора о раду, неисплаћивању зарада, злоупотреби уговора о раду на одређено вријеме и прековремени рад и неисплаћивање прековременог рада и незаконити приједи). Такође у току 2012. године у Инспекцији рада и заштите на раду је запримљено 1787 писаних представки за заштиту права из области радних односа као и 936 пријава и притужби преко Центра за пријаве и притужбе. Инспектори рада су на годишњем нивоу имали преко 300 усмених претреса у прекршајним поступцима.

На основу извршених инспекцијских прегледа у 2012. години може се констатовати да су најчешће повреде законских прописа у области радних односа уочене су у погледу сљедећег:

Исплата плата и накнада плата:

Утврђено је да све више послодаваца који касне са исплатама зарада, па чак и дужи период, не могу да исплате зараде запосленима, због губитака у пословању и лоше финансијске ситуације. Посебан акценат у инспекцијским надзорима је посвећен заштити материнства због неисплате накнаде зараде трудницама и породиљама.

Отказ уговора о раду:

Послодавци у последње вријеме отказују уговор о раду чешће због економских него из организационих разлога, а да у већини случајева не испоштију права радника на отпремнину и отказни рок. Као један од разлога за отказ уговора о раду послодавци су наводили тежу повреду радне дужности радника, али у односу на претходне године, у већини случајева су спроводили дисциплински поступак и омогућавали раднику да буде саслушан и изнесе своју одбрану. Уочена је и појава да послодавци одјављују регистровану дјелатност и потом се као нови послодавци региструју њихови блиски чланови породице који обављају исту дјелатност у истом објекту, те на тај начин покушавају да избјегну своје обазе према трудницама и породиљама које су биле њихове раднице.

- прековремени рад врло честа појава, која је изузетно тешка за идентификацију од стране инспектора, како због неспремности запослених да дају изјаве да раде прековремено (из страха због губитка посла) тако и због недостатка законске регулативе која се огледа у недостатку закона о евиденцијама у области рада;

- рад на одређено време постаје готово правило, а не изузетак и исти се продужава до периода који је мањи од двије године када радник престаје са радом како не би остварио континуитет и стекао услове уговора о раду на неодређено вријеме.

- уговор о обављању повремених и привремених послова те се овај вид запошљавања/ангажовања радника највише злоупотребљава у привредном амбијенту. Наиме, Законом о раду је дозвољен овакав вид радног ангажовања, али се може проводити само одређен број сати годишње (не дуже од 60 дана у току календарске године).

- рад "на црно" је појава на чијем сузбијању је инспекција рада појачано ангажована уназад више година. У ранијем периоду сузбијање „рада на црно“ био је основни задатак Инспекције рада што је дало видљиве резултате. У периоду од 2006. године па надаље социјални партнери и инспекција рада заједнички су покретали, организовали директне кампање и активности на сузбијању „рада на црно“. Измјене и допуне радног законодавства у јуну 2008. године у Републици Српској у којима су уведене строжије санкције за послодавце

који запошљавају непријављене раднике кроз знатно повећање новчаних казни, могућност привремене забране рада до окончања прекршајног поступка издавањем прекршајних налога на лицу мјеста, односно уплате казне и пријаве радника на обавезне видове осигурања резултирало је значајним повећањем броја пријављених радника. Акције на спријечавању раста «рада на црно» интензивно су отпочете крајем 2011. године и трајале су током цијеле 2012 године. Обзиром на веома мали број инспектора рада у Инспекцији рада (35 инспектора рада) иста је на основу посебног овлаштења кадровски појачана са инспекторима Инспектората из других области инспекцијског надзора, а који испуњавају прописане услове у погледу стручне спреме за обављање послова инспектора рада (55 инспектора са овлашћењем) који су у веома кратком периоду обучени да врше инспекцијску провјеру закључивања и примјене уговора о раду. Инспекцијске контроле вршене су по смјенама прва, друга и у дане викенда јер је већ уврежена чињеница да послодавци ангажују непријављене раднике у дане викенда и у ноћним смјенама. Један од кључних проблема на сузбијању рада на црно је остављена законска могућност да послодавци након пет дана имају могућност пријаве радника на надлежне фондове осигурања од дана закључења Уговора о раду односно од дана запослења.

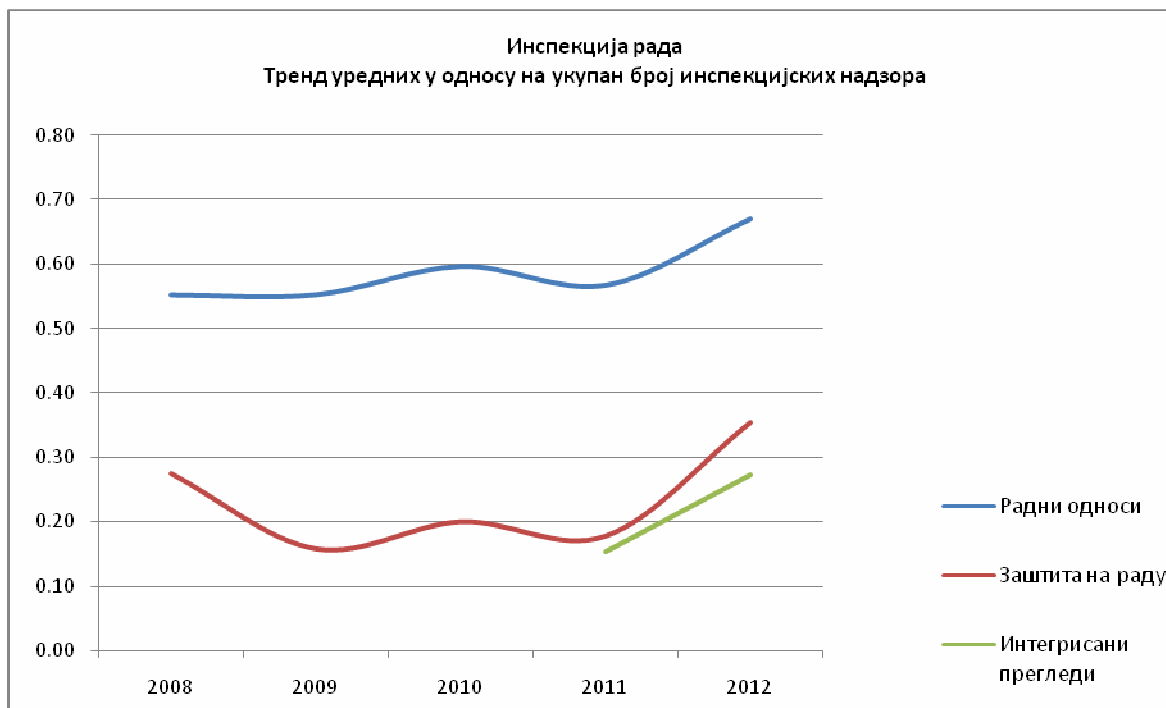
II Област заштите на раду

У 2012. години инспектори рада и заштите на раду извршили су из области заштите на раду 467 контрола, редовних контрола 281, од тога неуредних је било 186 или 39 %, по пријави и притужби извршено 186 контроле, а неуредних 80 или 43%. Број управних мјера које су донијели инспектори рада и заштите на раду из области заштите на раду је 172 од тога 2 забране. Инспектори су из издали 68 прекршајна налога и поднијели 12 захтјева за покретање прекршајног поступка и 4 кривичне пријаве. Инспектори су рјешењем налагали послодавцима који нису донијели акт о процјени ризика да то ураде, дјеловали смо превентивно, а ради се о неуредној контроли, па из тих разлога најчешће имамо велики број неуредних контрола из области заштите на раду.

Поред 467 директних контрола из области заштите на раду, извршено је и 1320 интегрисаних инспекцијских прегледа тако да је директно по питању заштите на раду извршено 1787 инспекцијских контрола. Кад се том броју додају контроле из области радних односа, 1490 контрола у којима је заступљена чек листа Акт о процјени ризика, индиректно и директно заштита на раду била је заступљена у 3.277 инспекцијских контрола.

У 2012. години десило се 55 тежих повреда на раду и 14 повреда са смртним исходом.

У периоду јануар - децембар 2012. године извршено је укупно 1320 **интегрисаних инспекцијских контрола**, што је за 714 више него у истом периоду 2011 године, при чему је обухваћено 18.173 запослених; изречено је 553 превентивне мјере и једна репресивна мјера; издато је 100 прекршајних налога и 6 захтјева за покретање прекршајног поступка.

3.11. ЗДРАВСТВЕНА ИНСПЕКЦИЈА

У 2012. години у Инспекторату је до краја октобра радило 10, а након тога 9 здравствених инспектора јер је један инспектор суспендован и покренут дисциплински поступак. Два инспектора по овлашћењу су повремено радили и као инспектори рада у акцијама контроле рада на црно. У области социјалне заштите, иако постоји велика потреба, није вршен надзор јер због ограничења у буџету није било могуће запослити нови кадар.

Радам здравствених инспектора остварени су позитивни ефекти на здравље грађана, у различитим областима надзора али и утицаји на заштиту потрошачких права и права пацијената.

Ван промета је стављен велики број дјечјих играчака, козметичких средстава и других предмета опште употребе који нису били безбједни за људско здравље.

Забрањен је рад приватних амбуланти и апотека које нису имале одобрење за рад или одговарајуће стручне кадрове. Значајно је сузбијена појава продаје лијекова без љекарског рецепта и издавања на рецепт доктора ветеринарске медицине, што је имало велики утицај на смањење понуде и злоупотребе психотропних лијекова и антибиотика. У сарадњи са надлежним органима Општине Бијељина успостављено је дежурство апотека на подручју овог града, чиме је становницима обезбијеђено континуирано снабдијевање лијековима и медицинским средствима.

Спријечено је коришћење хемикалија у неодговарајућим условима, у којима је пријетила опасност од настанка хаварија са великим посљедицама по здравље људи и животну средину.

Предузимањем мјера у васпитно-образовним установама, објектима за његу, уљепшавање и рекреацију, објектима за смјештај лица и другим објектима, спријечена је појава већих епидемија болести које се јављају у нехигијенским условима.

Здравствени инспектори су дали већи број коментара и мишљења на законске и подзаконске прописе, покретали иницијативу за доношење недостајућих прописа, активно учествовали у раду Комисије за спречавање злоупотребе опојних дрога и Комисије за заразне болести, које је основало Министарство здравља и социјалне заштите.

На пољу међународне сарадње инспектори су учествовали на радионици о размјени података о акциденталним ситуацијама од ширег значаја, коју је организовала Свјетска здравствена организација и Међународној конференцији о контроли дувана у БиХ.

У **спољнотрговинском надзору** је извршено 14.430 контрола од чега се 13.792 односе на контроле предмета опште употребе, а 638 на хемикалије, односно биоциде. Узета су 744 узорак предмета опште употребе за лабораторијску провјеру здравствене исправности (5,3% увезених пошилики).

Укупан број неисправних пошилики из увоза у 2012. години је 20 (0,1%), од којих су 2 враћене, 10 пошилика уништено, а у 8 случајева наложено додатно декларисање.

Тежински је тешко изразити укупан збир неисправних роба, због различитих паковања а ради се око 30.000 комада различитих група производа (дјечјих играчака, посуђа, средстава за одржавање чистоће у домаћинству и козметичких средстава).

По основу контрола увоза предмета опште употребе и хемикалија/биоцида, у буџет Републике Српске уплаћено је 721.500 КМ.

Контроле у **унутрашњем надзору** су већином рађене у мјестима ближим сједишту инспектора због ограничених материјалних средстава за трошкове смјештаја инспектора, тако да није остварен потребан број контрола субјеката који су удаљени од сједишта Инспектората. Из истих разлога већи број ванредних контрола по захтјеву органа и представка грађана је временски морао бити помјерен. Контроле су повремено рађене са другим инспекцијама, углавном са инспекцијом рада, тржишном и грађевинском инспекцијом, а због потребе утврђивања одређених чињеница у поподневним часовима, нарочито у апотекама и амбулантама, инспектори су повремено радили другу смјену.

У унутрашњем надзору 33 % контрола су биле неуредне, што је мање него у 2011. години, када је било неуредно 37% контрола. Укупан број изречених прекршајних налога (48) је већи него у 2011. години (40) а износ изречених новчаних казни (95.999 КМ) је далеко виши него претходне године (54.550 КМ) због изрицања казни у области нејонизујућег зрачења, гдје су прописане високе казне за правна лица. Од 48 изречених прекршајних налога само 16 је плаћено у прописаном року. У 13 случајева је затражено судско одлучивање, од чега су судови у 4 случаја изrekli условну казну а у једном случају странка није кажњена иако је извршила радњу супротну закону. То практично значи да су субјекти у више од 38% случајева које рјешава суд, ослобођени од плаћања новчане казне. Од 394 донесена инспекцијска рјешења, жалба је уложена само на три, што значи да субјекти контроле у преко 99% случајева прихватају изречене управне мјере инспектора, што се не може рећи за издате прекршајне налоге.

У **области производње и промета лијекова и медицинских средстава** у току године затворено је пет апотека, три које нису имале магистра фармације и двије које нису имале одобрење Министарства здравља и социјалне заштите. У једној апотеци је утврђено да је продат велики број лијекова без љекарског рецепта, а у једној су пријављени фалсификовани рецепти за психотропне лијекове, о чему је упознат инспектор Министарства унутрашњих послова који ради на сузбијању злоупотребе опојних дрога. У првој половини године је откривена појава већег броја захтјева да се хумани лијекови који се могу користити и за лијечење кућних љубимаца, чак и психотропни, издају на рецепт доктора ветеринарске медицине. Након предузимања одговарајућих мјера, ова појава је углавном сузбијена. Увидом у извјештаје о потрошњи лијекова у већем броју апотека, утврђено је да је након интензивираних контрола режима издавања лијекова, значајно смањена потрошња антибиотика, чиме је остварен индиректан утицај и на смањење резистенције бактерија на антибиотике.

У **области здравствене и противепидемијске заштите у здравственим установама** привремено је забрањен рад једне стоматолошке амбуланте која није била регистрована, а која је након предузетих мјера инспектора испунила законом прописане услове и легално наставила са радом. Забрањен је рад једне амбуланте медицине рада у којој је радио доктор

који је испунио услове за остваривање права на старосну пензију. Амбуланта је поново почела са радом када је обезбиједила одговарајући кадар. Пензионисаном доктору, специјалисти медицине рада је забрањено овјеравање такмичарских књижица за спортисте, које је овјеравао печатом Дома здравља, гдје је радио прије пензионисања. Након захтјева пулмолога из једног дома здравља да се предузму мјере према пацијенту који одбија да узима терапију за туберкулозу, рјешењем је наложено обавезно лијечење а усмено «запријеђено» прописаном казном. Након предузетих мјера пацијент је почео редовно узимати лијекове.

У области производње и промета хемикалија/биоцида привремено је затворен један погон за импрегнацију дрвних сортимената који користи канцерогену материју, креозотно уље, јер је долазило до расипања уља и ширења непријатног мириса у околину а није имао ни базен за прихватање хемикалије у случају хаваријског оштећења, што је према прописима обавезно. Након што су отклоњени утврђени недостаци, погон је поново пуштен у рад. У овој области одређене тешкоће у раду представља чињеница да у Федерацији БиХ нису усвојени нови прописи, усклађени са директивама ЕУ. Због тога субјекти који послују са хемикалијама у Федерацији имају мање прописаних обавеза него субјекти у Републици Српској, што се често приговара инспекторима.

У области нејонизујућег зрачења у другој половини године рађене су инспекцијске контроле извора нејонизујућег зрачења у саставу радиотелевизијских станица. Због сложености процедуре прибавља одобрења за употребу извора зрачења, субјектима који користе више извора, остављани су дужи рокови за извршење рјешења. На основу представки грађана извршена су мјерења нивоа зрачења код три трафо станице у близини стамбених објеката. Код двије станице ниво зрачења је био у границама дозвољеног а код једне изнад прописаних граница, због чега је наложена реконструкција те станице.

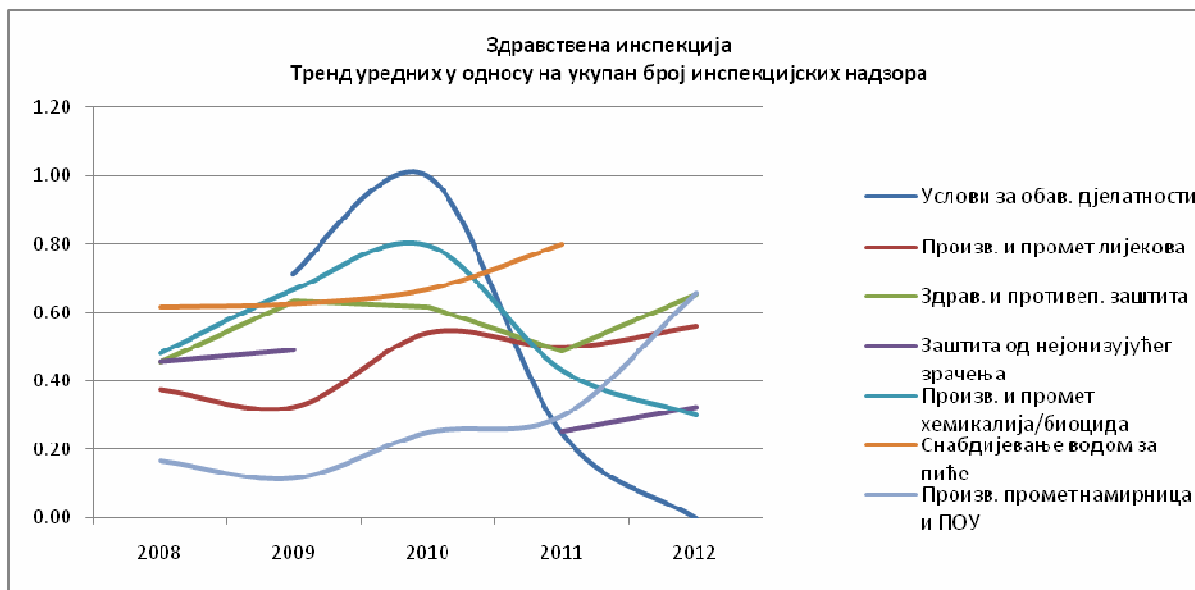
У области производње и промета предмета опште употребе из продаје су повучена 1.194 комада дјечјих играчака које су саржавале одвојиве магнете које дјеца могу прогутати, 81 комад дјечје козметике која је била контаминирана једном врстом бактерија, 323 комада играчака и производа за дјецу са недозвољеним садржајем фталата и 48 комада дјечјих цуцли у којима је у утврђен недозвољени садржај резидуа пероксида. Након ступања на снагу Правилника о посебном означавању здравствених упозорења на дуванским производима, у промету нису затечене цигарете са ознакама „extra“, „light“, „mild“ и сл. а власници непрописно означених паковања врше добровољно уништавање и траже да се то констатује записником инспектора.

Након међусобног оптуживања србијанског и македонског произвођача шамона за дјецу „Косили“ да шампон македонског произвођача садржи канцерогене материје, здравствени инспектори су узели узорке свих производа оба произвођача и доставила их овлашћеним лабораторијама на испитивање. На крају се испоставило да су сви производи оба произвођача безбједни за дјецу и да је позадина била само борба за лиценцу за производњу.

Здравствени инспектори у саставу органа локалне управе имају надлежност надзора над производњом и прометом предмета опште употребе, санитарно-хигијенским стањем објеката, предузимањем противепидемијских мјера ван здравствених установа и прометом хемикалија/ биоцида на мало.

У току ове године извршене су 5.824 контроле од чега је 25 % било са неправилностима. Највише утврђених неправилности и изречених управних мјера је у промету предмета опште употребе, угоститељским објектима, објектима за његу и уљепшавање и васпитно-образовним установама. Издато је 128 прекршајних налога са износом од 129.550 КМ и поднесено 14 захтјева за покретање прекршајног поступка.

У току редовних инспекцијских контрола уништено је око 100 килограма односно литара различитих предмета опште употребе, углавном средстава за одржавање хигијене у домаћинству и средстава за његу и уљепшавање. Најчешћи разлози уништавања су недостатак или неисправна декларација и протекао рок употребе производа.

3.12. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА

Републички просвјетни инспектори су у току 2012. године извршили 1.153 контроле. Од укупног броја извршених контрола, 408 контрола било је неуредно (35.4%), донесена су 393 рјешења, којим је наложено отклањање недостатака. На рјешења инспектора изјављено је 56 жалби. Просвјетни инспектори су у извјештајном периоду издали 23 прекршајна налога и поднијели 23 захтјева за покретање кривичног поступка.

У области **предшколског васпитања и образовања** просвјетна инспекција извршила је инспекцијске прегледе у објектима гдје се обавља дјелатност играоница за дјецу и утврдила да дјелатност предшколског васпитања и образовања обављају самосталне радње и удружења грађана које нису регистроване у складу са Законом о предшколском васпитању и образовању и нису добиле рјешење за рад предшколске установе од Министарства просвјете и културе. Просвјетни инспектори су предузели мјере, да субјекти надзора прибаве рјешења о одобрењу за рад предшколске установе и да усагласе дјелатност и акта са законом. Такође, инспекцијским прегледима утврђено је да у предшколским установама раде лица која не испуњавају услове предвиђене Законом о предшколском васпитању и образовању (социјални радници и професори разредне наставе). О стању у области предшколског васпитања и образовања је упознато ресорно Министарство.

У области **основног и средњег образовања и васпитања** извјештајном периоду просвјетни инспектори су извршили редовне контроле у свим основним и средњим школама у Републици Српској. Циљ контрола био је да се утврди да ли се поштују права ученика, која произилазе из Закона о основном образовању и васпитању и Закона о средњем образовању и васпитању. Утврђен је велики број неправилности, које се односе на изрицање васпитно-дисциплинских мјера и оцјењивање ученика. У другој половини године просвјетни инспектори су запримила више стотина представки које су се односиле на пријем наставника у радни однос у основним и средњим школама. До ове ситуације довело је то што су директори школа различито тумачили поједине одредбе правилника који прописују услове за пријем наставника и стручних сарадника у радни однос, услед чега се велики број кандидата који нису прошли на конкурс жалио инспекцији. У свим случајевима просвјетни инспектори су утврдили чињенично стање и предузимали мјере у циљу отклањања неправилности. На састанцима са министром и директорима основних и средњих школа разговарано је о примјени правилника и затражено да се измјене одредбе које се не могу примијенити у пракси.

У извјештајном периоду просвјетни инспектори су у области **високог образовања** извршили редовне контроле на свим јавним и приватним високошколским установама. Утврђене су сљедеће неправилности: звања која се стичу завршетком студија на студијским програмима нису усклађена са Уредбом о коришћењу академских титула, стицању стручних и научних звања; матичне књиге академских студија воде се на погрешном обрасцу и исте садрже недостатке; записници о одржаним испитима и пријаве за полагање испита не достављају се уредно у студентску службу; испитни рокови не садрже два термина; јавни универзитети су дозволили безусловни упис – који је омогућио студентима да полажу испите из наредне године, а да нису положили све испите из предходне године студија итд. Просвјетни инспектори су предузимали мјере да се недостаци отклоне. О неправилностима које су утврдили на високошколским установама упознали су ресорно Министарство.

У установама **ученичког стандарда** утврђене су неправилности које су се односиле пријем радника у радни однос и доношење незаконитих одлука управних органа. Неправилности утврђене у установама студентског стандарда односиле су се на услове за рад студентског дома; доношење и реализацију годишњег плана и програма рада и вођење прописане евиденције и документације. Просвјетни инспектори су утврдили чињенично стање и предузимали мјере да се неправилности отклоне.

Инспекцијским прегледима утврђено је да организатори **образовања одраслих** нису статутом или другим актом предвидјели вријеме организовања образовања одраслих у току године као и образовни рад у току дана и радне недјеље; нису прописали које стручно тијело доноси акт о разлици испита код преквалификације и доквалификације и недостатке код вођења матичне књиге и дневника рада за полазнике образовања одраслих. Просвјетни инспектори су предузимали мјере да се утврђене неправилности отклоне.

У установама **културе** које су обухваћене инспекцијским надзором уочене су неправилности у раду и вођењу евиденције, те су просвјетни инспектори налагали отклањање истих. У библиотекама, музејима и позориштима Републике Српске, уочено је сљедеће: нису донесена општа акта у складу са законом; нема евиденције о грађи коју посједује установа; радници нису полагали стручне испите у законском року итд. У оквиру контроле области естрадне дјелатности уочено је да организатори естрадних програма нису поштовали одредбе закона везане за оглашавање јавних естрадних програма; закључивање уговора са естрадним умјетницима; пријаву извођења програма у Удружење естрадних радника и естрадних умјетника Републике Српске умјетника који нису из Републике Српске, а на чијој територији изводе јавни наступ. Приликом вршења надзора из области издавачке дјелатности просвјетни инспектори су уочили сљедеће недостатке: не достављају се обавезни примјерци Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске; не склапају се уговори између штампара и издавача; издају се периодике, а издавачи нису уписани у Регистар јавних гласила нити имају потребни каталошки број и међународни број за серијске публикације.

Највећи проблем у области **спорта** представља то што су све спортске организације основане као удружења грађана, а надлежни орган није утврдио да ли испуњавају услове за рад. Законом о спорту је прописано да спортско удружење може обављати спортске дјелатности, ако има обезбјеђен одговарајући простор, односно објекат, одговарајућу опрему и стручни кадар и ако испуњава услове у погледу безбједности спортиста при бављењу спортским активностима, у складу са овим законом и спортским правилима надлежног гранског спортског савеза. Међутим, не достаје правилник којим се ближе прописују горе наведени услови. Такође, недостају и остала подзаконска акта којим се утврђују услови за обављање послова оспособљавања и стручног усавршавања кадрова, начин оспособљавања, организације надлежне за образовање, номенклатуру спортских занимања, звања и друго; пропис којим се утврђује начин вођења евиденције и облик обрасца итд. У овој области надзора просвјетни инспектори су најчешће дјеловали превентивно, јер нису могли предузимати мјере, због недостатка прописа. Просвјетни инспектори су информисали Министарство за породицу, омладину и спорт о утврђеном чињеничном стању у области спорта, као и о потреби измјене Закона о спорту и доношења подзаконских аката.

Просвјетни инспектори су у извјештајном периоду извршили провјеру 178 школских исправа, од тога једног свједочанства у основној школи, 133 дипломе у средњим школама и 44 дипломе на високошколским установама. Наложено је да се пониште двије школске исправе. Просвјетни инспектори су поднијели 23 захтјева за покретање кривичног поступка, због основане сумње да је почињено кривично дјело фалсификовања школских исправа, против лица која су посједовала дипломе о завршеном образовању, а контролом је утврђено да им образовне установе нису издале те дипломе.

Као резиме значајно је констатовати сљедеће:

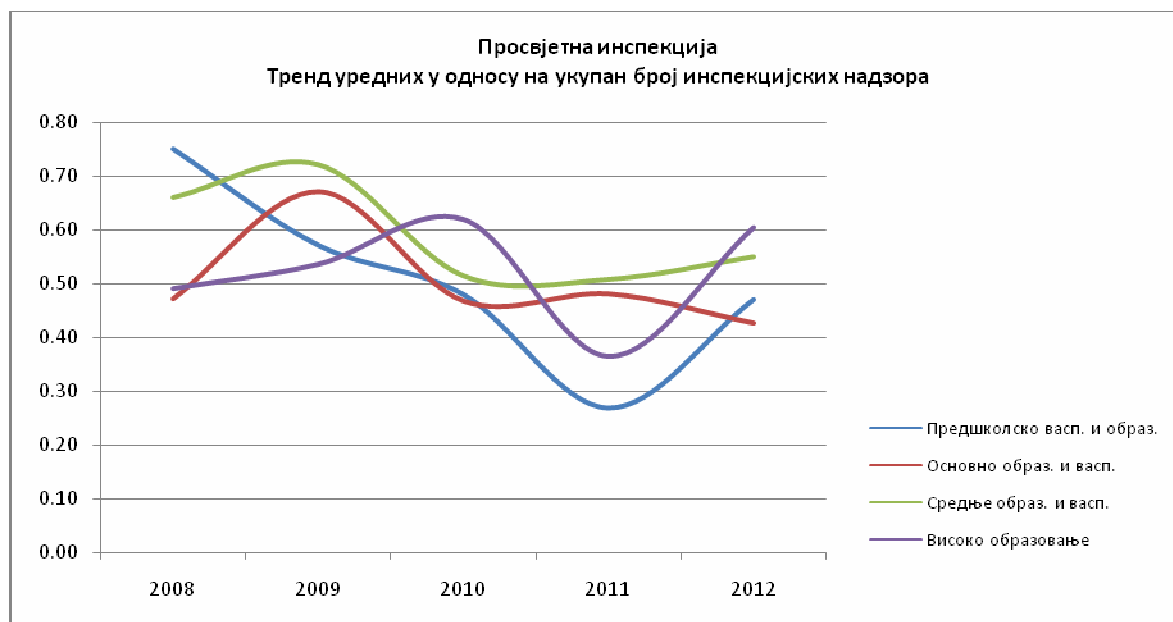
- превентивним и корективним дјеловањем инспекције у 2012. години повећан је број уредних контрола, а смањен број неуредних контрола у односу на претходне године. Смањено се и број налога за поништавање школских исправа. Стање у областима надзора се постепено поправља,

- просвјетни инспектори су проширили своје дјеловање у нове области надзора (култура и спорт), а инспектори су настојали да најприје дјелују превентивно како би субјектима контроле дали довољно простора да своје дјелатности ускладе и обављају у складу са законским прописима,

- када су обављајући послове инспекцијског надзора у области васпитања и образовања, културе и спорта, просвјетни инспектори утврдили одређене недоречености и нејасноће у тумачењу важећих прописа обавјештавали су надлежна Министарства о тим чињеницама,

- ради стварања предуслова за унапређење инспекцијског надзора и подизање нивоа примјене прописа неопходно је извршити обуку свих просвјетних инспектора као и пријем инспектора за спорт и инспектора за културу,

- у циљу повећања ефикасности рада инспекције и рјешавања нагомиланих проблема у области надзора сматрамо, да би ресорна министарства требала да убрзају поступак за доношење законских прописа и подзаконских аката који недостају у областима васпитања и образовања, културе и спорта.

3.13. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА

Правилником о унутрашњој организацији систематизацији радних мјеста у Републичкој управи за инспекцијске послове, систематизовано је 9 инспектора заштите од пожара.

Од планираног броја контрола за 2012. годину (1067) извршено је 1160 контрола, те је план пребачен са 8,7%. Од укупног броја извршених контрола, 562 су неуредне или 48,5%. Донешена је 521 управна мјера, од чега 491 рјешење за отклањање неправилности (сва 2000 наложених мјера), које су се искључиво односиле на неиспуњеност техничких мјера заштите од пожара јавних објеката у којима се скупља, борави или ради већи број лица а у складу са донесеном Уредбом. Донешено је и 30 забрана због техничких недостатака у акцији прегледа јавних објеката у којима се окупља или борави већи број лица. Контроле са инспекцијом рада у акцији "стоп раду на црно" нису ни приказане у извјештајном периоду IMS система. Узимајући у обзир и ове ванредне контроле, инспекција заштите од пожара је извршила 19% више контрола од планираних у 2012. години. Разлике у планираним и оствареним контролама према областима надзора су настале усљед ванредних активности око заједничких акција прегледа јавних објеката са Министарством унутрашњих послова у периоду април – јули 2012. године и у заједничким контролама са инспекцијом рада и заштите на раду у акцији "стоп раду на црно", те инспекцијским контролама по пријавама и притужбама грађана. Изречено је 36 прекршајних налога и изјављена 1 жалба на рјешење инспектора.

У области привредних и ванпривредних дјелатности посебана пажња је дата и планирању инспекцијских контрола на објектима од посебног интереса за Републику Српску, привредним субјектима са великим пожарним оптерећењем и могућим условима за избијање и ширење пожара и експлозија. То су рафинерије, термоелектране и остали производни објекти који спадају у прву категорију угрожености од пожара у којима се врше редовни ремонти и покретање производње у опасним технолошким процесима. Највећи број контрола је извршен у области привредних и ванпривредних дјелатности 1061 или 91%, са 49% неуредних контрола. То највећа област са највише субјеката и објеката контрола, у којој је у односу на план извршено 125% контрола. У овој области су и контроле по наведеним акцијама, што је утицало на оволику разлику планираних и извршених контрола. Преглед јавних објеката у којима се организован дочек Нове године је обављен у 56 објеката.

Заједно са инспекцијом рада и заштите на раду вршене су инспекцијске контроле по акцији сузбијања рада на црно и извршено 109 контрола. Ове контроле инспектори заштите од пожара нису приказивали у IMS-у, већ инспектори рада и заштите на раду. Ванредне контроле су вршене и по представкама грађана, и то 185 ванредних контрола, што представља 16% од укупног броја контрола.

Везано за допис МУП-а, ЦЈБ-и Бијељина у циљу припрема за обезбјеђење комеморативног скупа у Поточарима, општина Сребреница, извршен је инспекцијски преглед одређених привредних значајних објеката и ватрогасних јединица на том подручју.

Инспекцијским контролама обухваћени су ноћни клубови, дискотеке, фолкотеке, свадбени салони, спотрски и културни објекти, биоскопи, хотели, ресторани, болнице, вртићи и друге објекти за јавну употребу у којима се окупља или борави, односно ради већи број лица. Прегледом јавних објеката, посебно ноћних клубова, дискотека и фолкотека, у којима нема сталне контроле броја присутних лица, што у случају инцидентних ситуација (пожара, земљотреса, ремећења јавног реда и мира), а имајући у виду природу и услове специфичног рада ових објеката, точења алкохола и узимања других опојних средстава, представља повећану опасност усљед отежаног напуштања објекта, стварања панике и дезорјентације са несагледивим посљедицама, констатовано је да већина објеката није усклађена са техничким мјерама заштите у погледу архитектонског пожарног инжињеринга, локација, пропусне моћи улаза-излаза, ширина и проходности хоризонталних и вертикалних комуникација, изведених електричних и вентилационих инсталација, као и да се не спроводе прописане мјере заштите од пожара од стране власника и корисника ових објеката. Већина ових објеката нема употребну дозволу, или у поступку промјене намјене, Одјељења за привреду локалних заједница на основу изјава странака о испуњености услова у погледу техничке опремљености, заштите и унапређења животне средине, минимално техничких, здравствено хигијенских и др. прописаних услова издају одобрење за обављање дјелатности, без доказа да објекти

испуњавају техничке услове мјера заштите од пожара. Мјере забране рада дискотекама, ноћним клубовима и угоститељским објектима, до отклањања неправилности, изрицане су због архитектонских недостатака око излаза-улаза, хоризонталних и вертикалних комуникација за ефикасне евакуације и техничких недостатака на инсталацијама и опреми на објекту. У више случајева инспектору нису предочене употребне дозволе за објекте, о чему је обавјештена надлежна грађевинска инспекција.

Као резиме значајно је констатовати сљедеће:

Имајући у виду наведене акције извршена је анализа припадајуће области привредних и ванпривредних дјелатности, док планске активности инспектора у осталим областима надзора није остварен из наведених разлога (услови за обављање дјелатности, колективно становање, ватрогасне јединице, остале области надзора),

Неуредне контроле јавних, пословних, трговачких и занатских објеката, комуналних, складишних, објеката у школству, здравству и култури, спортских и административних објеката се односе на архитектонски пожарни инжињеринг, организовање заштите од пожара и спровођење мјера заштите у погледу одговорних лица, обука, контрола и испитивања средстава и опреме за гашење пожара, и одржавања инсталација и опреме према техничким нормативима и стандардима,

Најчешће неправилности се односе на одређивање одговорних лица (склапање уговора о спровођењу мјера заштите са привредним друштвима за вршење дјелатности заштите од пожара без извршене категоризације), обука, контролног испитивања посебно електричних инсталација. Споро спровођење категоризације објеката од стране МУП-а а у складу са донесеним Правилником о основама, мјерилима и условима за разврставање предузећа и других правних лица, државних и других органа и предузетника у одговарајуће категорије угрожености од пожара ("Сл. гласник РС" бр. 18/06), представља проблем утврђивања одговарајуће организације - службе заштите од пожара у привредном друштву, те регистрована привредна друштва за спровођење заштите од пожара склапају уговоре о обављању ових послова, што ствара забуну у одговорности уговорних страна у пружању услуга и спровођењу мјера заштите од пожара.

Проблем представљају Одјељења за привреду локалних заједница која на основу изјаве странака о испуњености услова у погледу техничке опремљености, заштите и унапређења животне средине, минимално техничке, здравствено хигијенске и других прописаних услова, добију одобрење за обављање дјелатности, а у складу са шифром 56.30-дјелатност припреме и послуживања пића (ноћни клуб) и (кафе бар), за које нису утврђени услови и издате потребне сагласности у погледу безбједности и сигурности од пожара и евакуације лица у акцидентним ситуацијама, јер се ради о објектима у којима није ограничен број посјетилаца. Одобрење за обављање дјелатности намјенских објеката и промјене намјене објеката (посебно дискотека, ноћних клубова и фолкотека) потребно издавати искључиво на основу пројектне документације, пројектоване заштите од пожара, потребних сагласности у поступку адаптације и промјене намјене и коначно прибављене употребне дозволе у те сврхе. Ватрогасним јединицама у складу са Закона о заштити од пожара је повјерено вршење послова надзора који се односе на благовременост и ефикасност ватрогасне интервенције. Надзор се односи на контролу исправности водозахвата, хидраната, апарата за гашење, одлагања запаљивих течности и гасова и других запаљивих материјала у подрумима и на таванима стамбених објеката и осталих мјеста на којима представљају опасност и проходност пожарних путева, забране кориштења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим мјестима. Ватрогасне јединице сачињавају записнике и достављају инспекцији заштите од пожара, да предузме активности надзора и доношење управних мјера, за власнике и кориснике који не изврше констатоване неправилности. Ове активности ватрогасних јединица знатно доприносе броју контрола и спровођењу мјера заштите од пожара, а организују се да неугрожавају спремност јединице за интервенцију. Од стране ватрогасних јединица

Инспекторату је у извјештајном периоду достављено 348 записника о прегледу стамбених објеката.

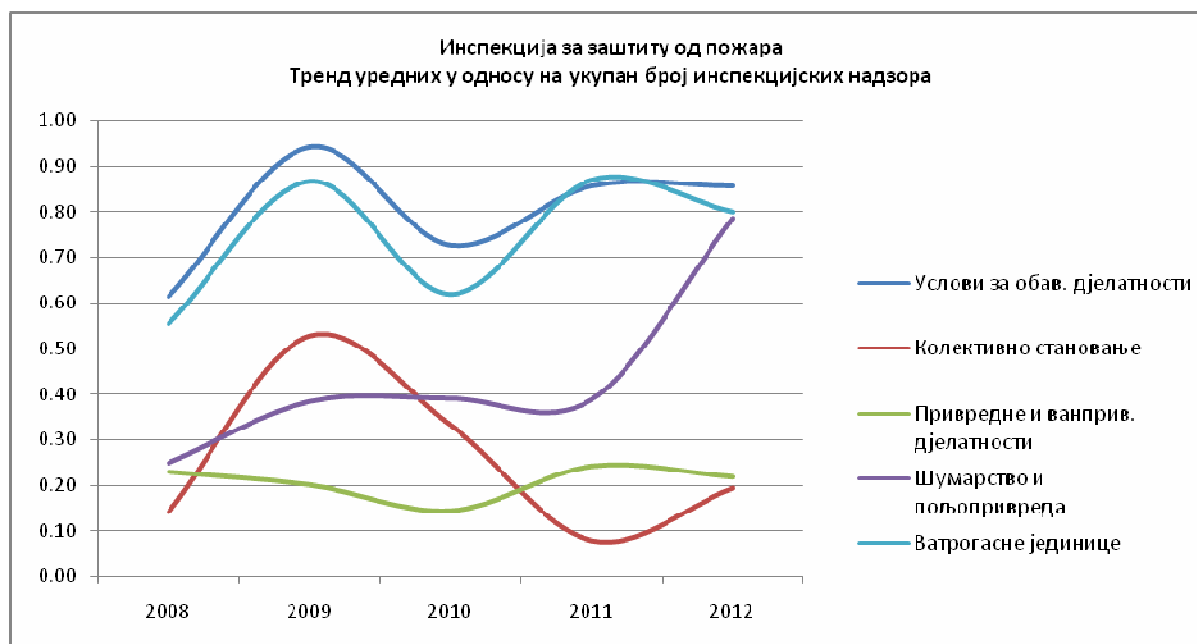
Доношењем новог Закона о заштити од пожара, прописано је да инспекцијски надзор над радом ватрогасних јединица у погледу спремности и техничке опремљености, стручног оспособљавања и усавршавања ватрогасаца и способности ватрогасне јединице за гашење пожара врши надлежни Центар МУП-а.

Према анализи неуредних контрола, ризичне провјере у погледу настанака пожара, експлозија и безбједне евакуације се односе на дефинисање зона опасности (одређивање опасног простора и степена противексплозијске заштите), могућности појаве експлозивних смјеша (опасни технолошки процеси, неисправност инсталација и опреме у зонама опасности; руковање и одржавање).

Имајући у виду да се при контроли постојећег стања заштите од пожара, у дијелу који се односи на техничка рјешења и спровођење мјера заштите од експлозија и хаварија у условима простора угрожених експлозивном атмосфером (EN 61241-10) наглашавају обавезујуће директиве из противексплозијске заштите (pEx) у складу са Законом о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова, Законом о заштити од пожара и подзаконских аката, потребно је у законску регулативу имплементирати директиве "Атекс 137" који повезује заштиту од пожара и заштиту на раду и дају захтјеве за анализу процјене ризика од удеса, имајући у виду да одговорност за безбједно функционисање погона са изворима опасности, за које су одређене зоне опасности и дефинисана опрема у противексплозијској заштити, сноси послодавац.

Концепција осигурања противексплозијске заштите (pEx) су сигурносни захтјеви који се данас примјењују у просторима угроженим експлозивном атмосфером, а регулисана је Европским Директивама "ATEX 137 (Директиве 1999/92/ЕЦ) и "ATEX 95 (Директива 94/9/ЕЦ).

Идејна рјешења pEx, поред зона опасности, треба да дефинишу захтјеви сигурности и заштите радника, надзор над безбједним радом постројења, опреме, инсталација и уређаја у просторима угроженим експлозивном атмосфером, а у складу са Правилником о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад у простору угроженом експлозивном атмосфером.

4. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

1. Наставити кадровско и материјално јачање Инспектората. У циљу реализације наведеног, додатна средства ће се покушати обезбиједити у сарадњи са Владом и Министарством финансија и кроз пројекат Свјетске банке „Унапређење инвестиционог окружења и институционално јачање“ у оквиру којег је Инспекторат један од носилаца активности, а чија реализација тек предстоји.
2. Обзиром да је Инспекција за храну оправдала своје постојање, неопходно је у 2013. години радити на јачању капацитета исте у кадровском и материјалном смислу.
3. Постојећу организациону структуру ускладити да усвојеним измјенама и допунама Закона о инспекцијама у РС у погледу редефинисаних инспекцијских звања и статуса руководећих службеника.
4. Рад инспектора учинити транспарентнијим. С тим у вези обезбиједити функционалан рад Одбора за инспекцијска питања који је конституисан новим Законом о измјенама и допунама Закона о инспекцијама у РС („Службени гласник Републике Српске“, број 109/12).
5. Предузети потребне активности у циљу надоградње информационог система Инспектората, а у складу са одобреним средствима Владе.
6. У наредном периоду је потребно појачати сарадњу са судовима у циљу постизања сврхе кажњавања у прекршајним поступцима, како циљева специјалне, тако и генералне превенције, тј. утицаја на друге да не чине прекршаје.
7. У наредном периоду треба предузети одређене активности у циљу реорганизације инспекцијског система Републике Српске, значи да би требало размишљати о укидању дуалног инспекцијског надзора, а надзор, односно контролни систем свести на републички ниво. Наведено захтијева низ активности, од измјене прописа који регулишу инспекцијски надзор, до преузимања потребног броја инспектора који послове инспекцијског надзора обављају на нивоу јединица локалне самоуправе и регулисања њиховог радноправног статуса. Ради веће ефикасности контролног система наведену идеју је потребно учинити транспарентном и провести ширу расправу.
8. Иницирати доношење неопходних закона, односно измјена и допуна закона и подзаконских аката чије је доношење превиђено законом, а све у циљу боље примјенљивости у пракси.